

LITERATŪRA

Nr. 131

LITERATŪROS DRAUGIJOS SKYRIUS ★ EINA KAS ANTRAS ŠEŠTADIENIS

MENAS

MOKSLAS

7 METAI

E. DERVOJEDAITIENĖ

L Ė L Ė

Chicago Lietuvos Literatūros Draugijos novelės konkurso teismo teisėjai neturėjo premijų kitoms geroms novelėms, užtat jie rekomendavo jas išspausdinti literatūros puslapyje.

Gerųjų novelių tarpe yra Venezoje gyvenančios p. Elenos Dervojedaitienės „Lėlė“. Rašytoja Dervojedaitienė turi paruošusi novelių rinkinį ir ieško leidėjo. „Literatūros“ Redakcija tikisi netolimoje ateityje paskelbti platesnių žinių apie šią rašytoją.

Miriam buvo ketverių metų mergaitė. Ji buvo labai graži, Vaidukas — vienas piešas ir kraujas. Ilgos juodos blakstienos dengė gražias dideles juodas akutes, kurios dar taip nustebusios dairėsi po pasaulį.

Ji buvo turtingo bankininko vienintelė dukrelė. Bankininkas buvo prieš kelis metus vedęs mergaitę iš turtingos fabrikanto šeimos ir kol kas tik tą vieną dukrelę turėjo, bet...

— Miriam, tu greit turėsi broliuką, ar sesutę? — pasakė jai vieną dieną jos motina.

— Sesutę? — paklausė nustebusi Miriam.

— Tu man nupirksi sesutę?

— O tu geriau norėtum sesutę ar broliuką? — klausinėjo šypsodamasi motina.

Miriam įkišo pirštelį burnon ir kelias minutes užsimastė. Ji buvo labai protinga mergaitė. Paskui ji apsikabino motulę ir pasakė:

— Nupirk man sesutę, aš geriau noriu sesutės.

— O jei bobulė parneš broliuką? — šypsodamas motina.

— Juk tu pirksi, o ne bobulė. Tad nupirk man sesutę, — treptelėjo maža kojelė Miriam.

— Tu esi mano mažutė ožkelė, — pagavo ją motina bučiuoti. Mergaitė pradėjo spardyti, nes motina bebučiuodama ją spaudė.

— Lėlė, lėlė suglamžysi, — šaukė ji.

— Tu esi mano lėlė, mano gražioji lėlė, — bučiavo ir glamonėjo mergaitę motina, bet ši spardėsi ir rėkė:

— Paleisk, mamut, paleisk, lėlė suglamžysi.

Motina paleido mergaitę. Jiedvi buvo gražiamie vaikų kambaryje. Čia Miriam turėjo įvairiausių gražių žaisliukų, bet ji labiausia mylėjo didelę lėlę, kuri mokėjo užmerkti ir atmerkti akis ir pasakyti „mama“, kai Miriam priglaidavo ją prie savo mažutės krūtinės. Nors ji jau buvo kiek sutepta ir jos plaukai buvo jau apipėšioti, bet ji buvo Miriam gražiausia iš visų jos turimų lėlių. Ji buvo didelė, beveik kaip Miriam.

Kai Miriam motina su ja žaidavo, ji visada pirmoji eilėjai pakišdavo savo mylimą lėlę ir motina turėjo ją paglamonėti. — Ji mano dukrelė, — tada rimtai sakydavo Miriam.

Ir jaunutė motina, kuri dar pati taip neseniai nustojo žaisti su lėlėmis, laiminga šypsodavosi.

Miriam dar nežinojo, kas yra gyvenimo skausmas, nepasisekimai ir vargas, nedateklus. Jos tėvų namuose visko buvo pilna ir tėvai be galo mylėjo savo mažutę Miriam ir žiūrėjo, kad jai nieko netrūktų.

— Teturi vaikas laimingą ir nerūpestingą kūdikystę. Nežinia, ką gali gyvenimas atnešti, — sakydavo tėvas.

— Jį pažinę? Kaip tai gali būti? — atsisėdo lovoj, kaip žvakė, išmesta nematomos spyruoklės viršun, ligonė.

— Visai paprastai. Atvažiuo naktį NK-VD-istai ir paėmė. Prie jo nieko neprileidžia. Tėvas buvo ir aš buvau. Ir brolis. Klausėm, kur jis. Nesako.

— Dieve mano, o Jehova! Juk ten mūsų komisarai sėdi! — sušuko ligonė.

— Mūsų komisarai sėdi, bet ir mūsų turtinguosius ėda! Būna ir taip. Jis ne pirmas. Manau, ir ne paskutinis, — atsiduso sesuo.

— Miriam motina, išėjusi iš ligoninės po poros mėnesių, turėjo prisiglausti pas savo ištekęsios seserį, nes jos pačios butas buvo užimtas, daiktai konfiskuoti. Jos vyras buvo bankininkas. Jie buvo buržujai.

— Kaip tu manai, kas dabar bus? — susirūpinusi klausinėjo vyrą Miriam motina.

— Bus blogai, — atsakė jis.

— Kodėl? Juk tai mūsų žmonės užėmė kraštą...

— Mūsų žmonės? Cha! Cha! Cha! Koki tai mūsų žmonės? — nusijuokė bankininkas.

— Kodėl? Juk ten valdžioje sėdi visur mūsų žmonės ir dabar mes galėsime ne vienam vietiniam ragus aplaužyti, — atsakė žmona.

— Tu esi dar vaikas ir to visko nesupranti, — atsakė atlaidžiai vyras, turįs žymiai didesnę metų skaičių už jaunutę savo žmonelę.

— Bet dabar bus čia liaudies valdžia, — nenorėjo ji nusileisti.

— O aš esu bankininkas ir liaudžiai nepriklausau, — atsakė jis sausiai. — Aš pasistengsiu gauti iš Maskvos reikalingus dokumentus, kad mes galėtume iš čia išvykti, jei tik tatai pavyks, — pridėjo jis po valandėlės.

Bankininkas išsiuntė Maskvon prašymą gauti leidimui išvykti užsienin ir nekantriai laukė iš ten atsakymo. Jo banką rusų valdžia nacionalizavo. Jis jaudinosi ir rūpinosi, tačiau, stengėsi to žmonai neparodyti, nes ji laukė kūdikio ir turėjo ir taip gana susijaudinimui pergyventi. Ji vaikščiojo pas pažįstamus, landžiojo į komisaratus, visur sutiko malonius šypsnius, nes ji buvo graži ir jauna, bet tuo ir baigėsi viskas, o gyvenimas ėjo savo vaga.

Vieną dieną ji išvyko ligoninėn ir kartu iš namų išvyko pas jos vyresniąją seserį Miriam, nes motina nenorėjo palikti vienos mažutės Miriam tarnaitės globai.

— Bet aš pasiimu kartu savo lėlę, — kartojo užsispyrusi Miriam.

— Gerai, mažyte, gerai, — atsakė jos teta ir pasiėmė Miriam ir jos lėlę pas save.

Po dviejų dienų Miriam turėjo mažą broliuką. Kai jai apie tai pasakė teta, ji treptelėjo kojelę ir pravirko:

— Aš gi sakiau mamutei, kad ji man nupirktų sesutę! —

Bankininkas kasdien lankė savo žmoną ligoninėje. Jis stengėsi jos akivaizdoje atrodyti linksmas, nes ji kasdien jo vis klausinėjo:

— Kas naujo? Kas gero pas tavę? Juk tu dabar palikai to banko direktorių? Man tatai žadėjo komisariate padaryti.

— Kol kas dar neturiu paskyrimo, bet girdėjau, kad diena iš dienos ji gausiu, — melavo jis, nes jis nieko apie tai negirdėjo.

Vieną dieną bankininkas savo žmonos atlatyti neatėjo. Ji jaudinosi, klausinėjo gydytojo ir sesučių, prašė paskambinti į namus. Sesutės jai tvirtino, kad jos kelis kartus skambinusios, bet niekas telefonu neatsako.

— Kas nors su juo įvyko, — pagaliau pravirko ji. Nors seselė ją ramino, kiek galėjo, ji nenurimo. Naktį pakilo temperatūra.

Rytojaus dieną atėjo jos sesuo. Jaunoji motina tuoj pastebėjo, kad jos akys buvo užvertos.

— Kas atsitiko su Rafaeliu? — paklausė ji susijaudinusi.

— Nieko? — mėgino nusukti kalbą sesuo.

— Kaip tai nieko? Kodėl jis vakar ir šiandien neatėjo? Su juo kas nors įvyko? Jis susirgo?

Sesuo papurtė galvą. Ji apkabino sergančiąją ir pradėjo glostyti jos juodas garbanas. Jos žvilgsnis paklydo kažkur beribė.

— Sakyk, pagalios, kas atsitiko su Rafaeliu! Nekankink mane! Geriau žinoti baisiausią tiesą, negu nežinoti nieko, — maldavo ligonė.

— Jį užvakar naktį paėmė iš buto, — pasakė ji tyliai.

— Jį pažinę? Kaip tai gali būti? — atsisėdo lovoj, kaip žvakė, išmesta nematomos spyruoklės viršun, ligonė.

— Visai paprastai. Atvažiuo naktį NK-VD-istai ir paėmė. Prie jo nieko neprileidžia. Tėvas buvo ir aš buvau. Ir brolis. Klausėm, kur jis. Nesako.

— Dieve mano, o Jehova! Juk ten mūsų komisarai sėdi! — sušuko ligonė.

— Mūsų komisarai sėdi, bet ir mūsų turtinguosius ėda! Būna ir taip. Jis ne pirmas. Manau, ir ne paskutinis, — atsiduso sesuo.

— Miriam motina, išėjusi iš ligoninės po poros mėnesių, turėjo prisiglausti pas savo ištekęsios seserį, nes jos pačios butas buvo užimtas, daiktai konfiskuoti. Jos vyras buvo bankininkas. Jie buvo buržujai.

— Kaip tu manai, kas dabar bus? — susirūpinusi klausinėjo vyrą Miriam motina.

— Bus blogai, — atsakė jis.

— Kodėl? Juk tai mūsų žmonės užėmė kraštą...

Mėgino apiplėšti tėvynę, norėdami pabėgti užsienin. — — —

Mažoji Miriam džiaugėsi broliuku ir čiauskėjo, kaip paukštytė, bet savo lėlės ji vis tiek jam nedavė, tik iš tolo rodė ir pasakojo daug, daug jam apie savo lėlę, nors broliukas dar nesuprato ir pačios lėlės dar nuo kitų daiktų neatskirė.

Vieną dieną Miriam motina gavo laišką iš toli. Ji tuoj pažino savo vyro rašyseną.

— Laiškas iš Rafaelio! — sušuko ji ir krito ant kedės. Ji verkė ir bučiavo laišką.

— Skaityk, ką ir iš kur jis rašo, — atbėgo sesuo.

Drebančiomis rankomis atplėšė jaunoji motina laišką.

— Brangioji! Aš esu gyvas ir sveikas ir man einasi neblogiausiai. Galvoju, ką aš palikau ten pas jus. Parašyk, jei tave šis mano laiškas pasiekė, kaip tu gyveni ir kaip auga mažutė Miriam. Ką ji turi? Broliuką ar sesutę? — Jei gali, atsiųsk man ką nors. — Rafaelis.

— Iš kur? — klausė sesuo, bet jaunoji motina verkė ir pro ašaras nieko nematė.

Sesuo paėmė laišką ir pažiūrėjo jo atgalinį adresą.

— Azarbeidžane, ar Kazachstane, — sumurmėjo ji.

Vėl buvo gražus, saulėtas ir šiltas birželio sekmadienis. Saulė dar vos tik kilo iš už kalvų. Balta rūko marška nusisluošėsi savo drėgną veidą. Neris skubėjo tolyn, o mėlyname danguje skardenosi pilkasis vėversėlis. Upe pavandeniu plaukė laivas ir vanduo pūškavo po jo mašinų dūžiais.

Mažame kambarėlyje, kur stovėjo dvi lovos ir vaiko vežimėlis, mažesnę lovėlę miegojo Miriam, apkabinusi savo lėlę. Išdykęs saulės spindulys išliko kambarin ir pradėjo žaisti ant Miriam užmerktų akuciu. Ji per miegus patrynė nosytę ir nusišypojo.

Jai sujudėjus, kitoj lovoj pakėlė galvą jos motina ir susirūpinusi pažiūrėjo į mergaitę. Paskui ji atsisėdo lovoj, pritraukė kelius prie krūtinės, apvižo juos rankomis ir pasidėjo ant jų savo galvą. Jos veidas buvo išblyškęs. Ji kurį laiką žiūrėjo į miegančią Miriam, paskui nukreipė žvilgsnį į vaiko vežimėlį.

— Vargšas Rafaelis niekuomet nepamatys savo sūnelio, — atsiduso ji ir pradėjo verkėti. Kambario buvo tylu. Tik zvimbė musės ir vienodai lygiai kvėpavo miegančieji vaikai.

Kai ji po kiek laiko kiek aprimo ir liūdnu, nieko nematančiu žvilgsniu žiūrėjo kažkur, už sienos ji išgirdo tyliai kalbant seserį su savo vyru. Paskui kažkas subraškėjo.

— Jie jau vėl įjungė radiją, — pagalvojo vargšė jauna moteris. — Kaip mane vargina ta muzika! Bet aš nieko negaliu sakyti! Aš turiu būti jiems dėkinga, kad mane priėmė su mažais vaikais pas save.

Ji atsiduso ir atgulė. Paskui ji pradėjo įsiklausyti, nes radijo vieton lauktosios muzikos davė kažkokią kalbą. Staiga įbėgo jos kambarin susijaudinusi sesuo.

— Karas! Karas! Vokiečiai jau Lietuvoj! — šaukė ji.

Jaunoji moteris vienu šuoliu išsoko iš lovos ir be žodžių žiūrėjo išsigandusiomis akimis į seserį.

— Karas! Ar tu žinai, ką tai reiškia?! Tu supranti, kas atgyjuoja Lietuvon?! Galas, galas mums dabar! — šaukė sesuo. Ji bario!

— O Jehova! Gelbėk mus ir mūsų vaikiukę, verkė, apsisuko ir išbėgo iš kambario! — girdėjo ją šaukiant kitame kambarėje jaunoji motina.

Virš mergaitės lovos ant sienos kabėjo didelis jos vyro paveikslas. Ji ištiesė ir jį savo rankas ir suklopo prie miegančios Miriam lovėlės, o Miriam ramiai sau miegojo ir glaudė prie savęs savo lėlę.

Trečią dieną jie buvo Vilniuj. Jauni, gražūs kariai pilkomis uniformomis. Džiaugdamiesi sutiko juos žmonės, nes jie nešė išvadavimą iš baisaus siaubo, slėgusio šios šalies žmones visus metus. Su jų atėjimu pasibaigė baimė, kad naktį ateis ir ištrauks iš lovos, iš šeimos židinio tėvą, ar motiną, ar sūnų, ar dukterį ir išvės nebegrižamai pražūtin, mirtin, kuri pradedė ir baigiasi ilgais kankinimais enkavedistų požemiuos. Žmonės negalvojo, nesirūpino, ką gali atnešti jiems rytdiena.

Jie tik galvojo, kad karo audra jau praūžė. Kas liko gyvas, kas nekrito nuo raudonųjų okupantų rankos, kas nekrito nelegioj partizanų kovoje, tas džiaugėsi išlikęs gyvas ir džiaugėsi, kad tasai bailsis siaubas jau nuslinko.

Tik išrinktosios tautos žmonės išsigando.

— Dabar atėjo mums galas, — kalbėjo ir aimanavo jie.

— Taip, dabar atėjo jūsų viešpatavimui galas, — atsakydavo žmonės. — Gana priklstėt su enkavedistais po mūsų kraštą, gana prikankinot žmonių, nevieną suėdėt! O už ką? Ar jums Lietuvoj nebuvo gera gyventi? Ar nebuvot čia viskuo perteke? Ką jums lietuviai padarė? Visada su jumis gyveno, kaip su broliais, o jūs ką darė, kai raudonieji okupantai žudė ir vėžė mūsų nekaltus brolius ir seseris? Ką? Kodėl? Už ką? Ar todėl, kad Lietuvos duonėlė jus maitino?

— Galas mums! — dūsavo išrinktosios tautos vaikai. — — —

Pirmosios savaitės praėjo ramiai.

Vieną dieną atėjo įsakymas, kad visi žydai turi išsikraustyti iš savo butų į getą, taip vadinamą vieną miesto dalį, skirtą jų gyvenimui, ir turi teisę paimiti su savim tik mažą dalelę savo turimo turto, tiek, kiek panės.

Verkdama dėjo vaikų drabužėlius jaunoji buvusio bankininko žmona į baltą maišuką ir rišo jį sau ant pečių.

— Laikas! — komandavo prie durų stovintis pilkas karys, atvykęs šiton šalin iš kitur.

Jauna motina paėmė mažą sūnelį ant rankų, pritvirtino maišelį ant pečių ir paėmė Miriam už rankutės. Ji paskutinį kartą pasižiūrėjo į sujauktą kambariuką, kuris paskutiniaisiais mėnesiais ją su vaikučiais buvo priglaidęs.

— Einam, Miriam! — pasakė.

— Kur? — paklausė mergaitė.

— Į getą, — atsakė vieton motinos pilkas karys.

— Ir mes čia daugiau nebegrįšim? — susirūpino mergaitė.

— Ne, — pasakė motina.

Mergaitė ištrūko iš motinos rankos ir nubėgo kambario kampan, kur medinė dėžutė gulėjo jos lėlė.

— Einam, Miriam, einam. Tas ponas mūsų laukia. Jis supyks, kai mes ilgai neesim, — kalbėjo moteris, nes ji matė, kad karys susiraukė ir pradėjo nekantrauti.

— Lėlė! Aš turiu paimiti lėlę! Aš jos negaliu čia palikti, jei mes čia daugiau nebegrįšim, — kalbėjo mergaitė. Ji pastvėrė savo lėlę, priglaidė ją tvirtai prie savęs ir tada ji išėjo su motina iš buto.

Buvo žiema. Mieste visur gulėjo sniegas. Balta marška jis dengė seną kunigaikščių miestą. Balta kepure pasipuošė Gedimino piliis. Po praeivių kojomis jis girgždėjo, kaip seni batai. Milijonas kristalo lašelių blizgėjo jis šaltaj žiemos saulėje. Prie apšalusiu langų stiklų priglaidę veidai žiūrėjo gatvėn, kur vyko keista procesija. Prie gatvės vidurio klampojo per gilų, neuvalytą sniegą žmonės: moterys, vaikai ir vyrai. Seni ir jauni. Visi jie vilko sunkias naštas ant savo pečių arba rankose. Sena moteris tempė iš paskutinių jėgų didžiulį, sunkų maišą, vilkdama jį per sniegą. Jos veidas buvo iškreiptas. Skara nuo galvos nustumusi. Per veidą riedėjo prakaito lašai ir maišės kartu su ašaromis. Žvairus žiemos vėjas draikė jos pašiurpusius, susivėlusius plaukus.

— Mes, motin, maišą, tau vis tiek greit nieko nebereiks, — pasiūlė lydintis ją kareivis, nes ji buvo atsilikusi nuo savo grupės. Ji neturėjo jėgų suskubti su kitais, pavilkti greičiau savo sunkią naštą. Senė nieko nesakė. Ji tik minutėlei sustojo, kad atgauti kvapą, kad užtraukti skarą ant galvos ir jos kampu nusišluostyti veidą.

— Na, einam jau arba palik maišą, — bambėjo karys.

Senė vėl tempė savo maišą per sniegą. Gražios Gedimino gatvės viduriu, kartu su nedidele grupe kitų, per sniegą klampojo jauna moteris, buvusi bankininko žmona. Ant pečių pririštas maišas traukė ją atbulą. Vienoj rankoj ji turėjo kaštę su trupeliu maisto vaikiams, o antroji laikė savo mažutį, kelių mėnesių sūnelį. Šalia jos klampojo per sniegą Miriam ir tvirtai spaudė prie savo mažos krūtinės savo lėlę. Bailiomis akutėmis ji žiūrėjo į juos lydinčius svetimus, jos dar niekad nematytus, kareivius, kurie nuolatos juos barė ir šūkavo. Ji bailiai, lyg išgązditas paukštėlis žiūrėjo į šaligatvius skubančius praei-

vius. Jos veidelis buvo nuo šalčio ir vėjo paraudęs. Rankutės pamėlynavusios. Ji nespėjo eiti su motina, nors ši, sunkios naštos ir gyvenimo nelaimės slėgiama, negalėjo skubiai eiti ir slinko labai pamažu.

— Mamute, aš jau nebegaliu. Kodėl mes neiname šaligatviu? — klausė ji motiną; — čia tiek daug sniego, — skundėsi ji. Jos mažos kojelės pynėsi.

— Negalima eiti šaligatviu, — atsakė motina.

Kiek laiko Miriam tylėjo. Paskui vėl, prisivijusi kiek motiną:

— Mamute, kodėl tie žmonės taip pik-tai į mane žiūri? Jie neatims man lėlės? Mamute, jie neatims lėlės?

Sopancia širdim motina ieškojo atsako į savo kūdikio klausimus.

— Ne, vaikeli, jie neatims tau lėlės, — ištarė ji ir vėl slinko per sniegą gatvės viduriu.

Ir jai staiga prisiminė prieš kelis mėnesius toj pačioj gatvėj matytas vaizdas. Ji ėjo pro vieną namą, prie kurio stovėjo sunkvežimis, apsėstas enkavedistų. Jame buvo verkančios moterys ir klykiantieji vaikai. Tuo momentu, kai ji ėjo kita pusė gatvės pro šį namą, iš namo išėjo moteriškė, mergaitė už rankelės vedina. Paskui išėjo enkavedistas ir jos tautietis. Motina verkdama įlipo sunkvežimiu. Mergaitė laikė rankutę lėlę. Josios tautietis griebė mergaitę ir metė sunkvežimiu. Mergaitė išsigandusi sukiškė nesavų balsu. Jis įsoko paskui ir užtrenkė sunkvežimio bortą. Paskui stvėrė iš mergaitės lėlę ir nusiviedė gatvėn. Sunkvežimis pajudėjo.

— Tikrai, Dievas mus dabar visus baudi-žia už mūsų šalių nusikaltimus, — pagalvojo jauna moteris.

Dienos slinko amžinastin. Labai dažnai ateidavo getan pilki kareiviai ir rinkdavo žmones. Paskui juos išvedavo ir daugiau jie atgal nebegrįždavo.

Vieną dieną atėjo pilki kareiviai pradėjo klausinėti, kas nori išvažiuoti pas gimines. Atsirado norinčių ir juos surašė. Užsirašė ir bankininko žmona su sūneliu ir Miriam vykti pas vyro tėvus į kitą miestą. Sekančią dieną juos iš getos išvarė, susodino į vagonus ir išvežė...

Keleliu per mišką ėjo žmonių voros. Vyrų, moterų, paauglių ir vaikų. Senų ir jaunų, mažų ir motinų nešamų. Pervėlai šie žmonės suprato, kad juos apgavo, klausinėdami, kurie nori persikelti pas savo artimuosius į kitus miestus. Jie dabar ėjo į miško gilumą, apstatyti ir lydimi iš visų pusių palydovų pilkomis uniformomis, kurių kepurėse švitėjo sidabrinės kaukolės...

Miriam ėjo kartu su motina, kuri nešėsi savo mažąjį sūnelį. Jų daiktai paliko vagonė. Tik Miriam nesiskyrė nuo savo lėlės ir tol verkė, tol klykė, kol jai buvo leista pasiminti lėlę.

Aplink kvepėjo pušys jaunais ūgiais. Tyliai šlamėjo berželiai. Zydriame danguje čilbėjo vyturėlis. Šalia miško kelelio žydėjo gėlės. Dūzgė bitutės, skraidė baltos ir įvairiaspalvės plaušakės. Buvo pavasaris. Gamta alsavo nauja gyvybe, o šie žmonės... šie beginklė minia ėjo mirti...

Žmonės sustatė eilėmis prie didžiulių duobių...

Miriam stovėjo šalia savo jaunutės motinos ir nustebusiomis akutėmis žiūrėjo į priešais ją už keliolikos žingsnių stovintį kareivį žalsvai pilka uniforma. Pasigirdo komanda. Miriam nesuprato nei vieno žodžio. Ji tik pamatė, kad jos motina sudrebėjo ir tvirtai priglaidė prie savęs savo mažutį sūnelį. Ji priglaidė savo lėlę. Paskui ji pasižiūrėjo į kareivį ir jam nusišypojo.

— Kodėl tu atkišai tą lazdą? — paklausė ji ir pradėjo juoktis.

Suskambėjo svetimi žodžiai, pasigirdo trenksmas. Lyg trenkus perkūniui, staiga, aplink krito žmonės. Miriam motina suklupo, prispausdama saviu savo mažutį sūnelį. Priešais Miriam stovėjęs kareivis nuleido šautuvą. Lyg skaiti, nekalta gėlė stovėjo ant didžiulių kapų krašto mergaitė, nusigandusiomis ir nustebusiomis akutėmis žiūrėjo į pilkai žalsva uniforma dėvintį karį ir šypojo. Prie krūtinės ji glaudė savo lėlę. Staiga iš kažkur atzimbė kulka. Miriam pašoko, skėstelėjo rankutėmis... Lėlė iškrito. Miriam sukiubio šalia savo motinos, pridengdama savo kūneliu savo amžiną palydovę — lėlę...

PIRMIEJI NAUJAKURIO ŽINGSNIAI AMERIKOJE

1. Atplaukiame į New Yorką

Laivas atplukdė iš Vokietijos stovyklų 1000 tremtinių su apie 300 lietuvių į New Yorko uostą. Gyvą ir negyvą krovinį iškravė erdviose muitinės pastogėse. Muitininkai lietuviams priklausančiose dėžėse bei ryšuluose nieko įtartino nerado. Dėl to ir mes, penkių asmenų šeima, netrukdomi, laukusiųjų pasitikti keliavome pas tuos mūsų geradarių, senuosius amerikiečius, kurių adresas buvo stropiai ir aiškiai parašytas ant kiekvieno mūsų ryšulio. Nustebinti dangų siekiančiais New Yorko namais ir upėmis automobilių, užtvindžiusių gatves bei skersgatvius, sustojome Brooklyne prie namų su tokiu pat numeriu, kaip ir ant mūsų ryšulių. Penkios žmogystos įsikraustėme į trijų kambarėlių kuklias patalpas, kuriose gyveno jau gražios senatvės čia sulaukusioji šeima senųjų lietuvių, kuriuos mes pirmą kartą matėme, kurie betgi mus mielai priėmė ir prie paruošto stalo paprašė. Šeimininkai buvo mums ne broliai, ne seserys, ne dėdės ir ne tetos, ir mes čion atvykusiųjų buvome jau ne pirmieji, o tokių kaip mes, šeimininkų

atsikviestųjų skaičių šį kartą papildėme jau iki 25-kių. Galima įsivaizduoti, kaip pasikeitė gyvenimas šeimininkų, kai jų bute prisidėjo dar penketas maisto ir guolio reikalingų. Butas virto stovykla. Nors šeimininkų širdingumas ir kantrybė buvo pavydėtini, bet susidariusioji padėtis nepavydėtina. Aiškėjo, kad jaunimui gauti darbo vilčių yra, kad senesnio amžiaus žmonėms darbo viltytys labai blankios, o rasti skubiai butą vilties visiškai nebuvo. Jaudinomės, o mūsų šeimininkai kartotė kartoję: „Amerikijoje neprazūsite!“ Keltą dieną be sėkmės ieškoję darbo įvairiose Brooklyn bei New Yorko imonėse, gavome žinią iš pažįstamų, kad yra proga įsikurti senesnio amžiaus vyrui su žmona kiek toliau už New Yorko.

2. Kelionė į darbovietę

Buvo pranešta, kad gyvenanti New Yorke vokiškos kilmės amerikietė vyksta vasaroti į savo ūkį už New Yorko ir norėtų rasti patikimą šeimą (vyrą su žmona), kuri padėtų ūkį tvarkyti. Ūkyje esąs erdvus gyvenamas namas su dideliu plotu žemės be gyvulių, be farmose įprastinių darbų. Pragyvenimui būsią galima už-

sidirbti iš ūkio laukuose laisvai augančių uogų ir namie auginamų grybų. Ūkio savininkė vyksta savo mašina. Tad, jei norėtume pasiūlymą priimti, galėtume vykti drauge ir jau vietoje išsiaiškintume ir susitartume. Be to, mūsų jaunimas galėtų gauti darbo ūkiui artimam miestelė. Žinia džiuginanti. Tad, atstovaudamas savo šeimą, vykstau į praneštą vietą New Yorke. Savininkė buvo išėjusi, bet radau jos svečią, jauną kinų tautybės vyrą. Buvo neaišku, kuria kalba vienas antrą suprastume. Kinai kalbėjo angliškai, bet man ši kalba dar buvo pusėtinai svetima.

Maloni staigmena — kinas kalbą ir rusiškai. Tad greit suimezgė pažintis, iš kurios patyriau, kad kinas yra technikos studentas, kad yra gyvenęs Maskvoje, bet prie sovietų nepriėmęs; sugrįžęs pas tėvus į Kiniją, o iš čia jau atvykęs pas savo dėdę į New Yorką testų technikos studijai. Dabar vėliau atostogų laikas. Turis laisvo laiko, tad galįs pasivažinėti su šeimininke, kuri yra jo dėdės gera pažįstama. Iš pašnekestis su kinu paaiškėjo, kad šeimininkė, nors yra nemažai ūkio savininkė, bet gyvenanti vargingai, nes yra našlė, turi dukterį šokėją, bet duklė labai nedaug užsidirbanti.

Patį šeimininkę fotografuojanti savo pažįstamus ir iš to turinti kiek pajamų. Kad tatai buvo tiesa, buvo aišku ir iš labai kuklaus šeimininkės buto, kurį sudarė vienas kambarys su uždangalų atitvertu kampu, kuriame turėjo būti motinos ir dukters guolis. Kambario daiktai — stalas, sofa, pora kėdžių — seni, sunėšioti. Kampe ant grindų fotografavimo priemonės: aparatai, medžiaga. Į mano susirūpinimą, kad ir ūkyje šioms moterėlėms vargu ar galės būti vasara linksma, kinas paaiškino, kad šeimininkė savo ūkyje turėjanti du vasarotuosius, iš kurių bus pelno, nes viena jos labai turtinga draugė išvykstanti ilgesniam laikui į Paryžių ir pavedanti šeimininkei maitinti ir globoti du šuniukus.

Čia mano ir kino pašnekestis laikinai nutrūko, nes sugrįžo mudviejų laukiamoji šeimininkė. Tatai buvo žymiai aukštesnio kaip vidutinio ūgio ir žymiai senesnio kaip vidutinio amžiaus moteris, kurios gerokai pavargusiame nieku nepagražintame veide ir labai kukliame apsirengime nebuvo

Albert Anastasia, kurį buvęs New Yorko majoras O'Dwyer įtarė priklausančius „Murder Inc.“ ginei, atvyksta į Senato komitetą, tyrinėjantį kriminalizmą, poėdį. Albert ir jo keturi broliai nelegaliai yra atvykę į šį kraštą ir visi jie greičiausiai bus deportuoti.

nieko, iš ko galima būtų spręsti, kad gyvenimas jai būtų lengvas. Susikalbėjome be bėdos vokiškai, nors jos gimtoji vokiečių kalba jau buvo gerokai nukentėjusi dėl Amerikos įtakos.

3. Hudsonas

Šeimininkė nesileido į platesnį pašnekėjį; skubiai ruošėsi kelionei, kuri būsianti apie 250 mylių ilga, paaiškindama tiksliai, kad jos draugė ir duklė išvyksiančios kiek vėliau atskira mašina, o mes keliausime tuojau. Aš ir kinas gabėnome žemyn šeimininkės fotografinę aparatūrą, vieną kitą namų apyvokos daiktų ryšulį ir prie šilagatvio bestovintį gerokai senstelėjusį fordą, kurio sparnai, matyt, jau ne vieną kartą buvo buvę taisyti, o visumos vertė nebuvo didesnė kaip 150—200 dolerių — ar pajėgsime nugaleiti 250 mylių? Šeimininkė, įsitikinus, kad jau viskas ir visi savo vietose, sėdosi prie vairo ir mūsų fordas murmėdamas, klegėdamas pradėjo jam skirtą kelionę.

Kiek ilgiau sugaišęs New Yorko gatvėse ir skersgatviuose prie saugumo šviesų, mūsų fordas žymiai padidina greitį, įvairuotas į Hudsono pakrantės platų vieškelį. Dešinėje šio vieškelio pusėje bėga atgal dar New Yorko pastatai, bet jau sudėstyti tarpais gerokai aukštesni, žaliais medžiais, pasipuošusiu krante. Kairėje pusėje plaukia atgal Hudsonas — upė tokio platumo ir sraunumo, kaip du Nemunai ties Kaunu pavasarį. Nuostabu, kad šios upės antrame taip pat pastatais išmargintame krante prasidedanti jau kita nauja New Jersey valstybės su savais įstatymais ir savomis laisvėmis. Platusis pakrantės vieškelis nėra tiesus: tarpais pasisuka ir atsitauso, pakilsta ir vėl išsilygina. Tais atvejais, kada mūsų fordas įsiritą į pakilimą prie upės krantinės, akys toluomoje mato iki debesų iškilusius du stiebus, nuo kurių viršūnių pusrakiais nudribe siūlai apatiniais taškais laiko tiesų tiesutėlį siūlą, didelėje aukštumoje nusitęsusi nuo New Yorko pusės Hudsono kranto iki New Jersey.

4. Vašingtono tiltas

„Vašingtono tiltas!“ — paaiškina kinas, pastebėjęs mano susidomėjimą nepaprastu reginiu. — Ar šis voro tinklas atlaikys mūsų fordą? Kodėl jį vėjas nenupučia? — Tokie klausimai kilo man, bežiūrinčiam iš tolo į šį pasaulinio garso pirmą kartą matomą pastatą. Atidavę muitininkams priklausančią duoklę, kopiamie ir mes kartu su kitomis mašinomis pasisukimu, kylančių į Vašingtono tiltą, kurio grožis ir plieninis didingumas jau žiūrint iš arti yra tokie, kad mums vargšams visiškai nepriktų tokiu puikiu tiltu risti, o ką jau besakytų dėl to, kad šis ore kabančias plieninis gražuolis-milžinas nepajėgtų išlaikyti mūsų fordą. Gaila, kad tiltas greit pasibaigė. Keliaujame to-

lyn ir mes, dėdami pastangų nepralenkti, bet ir neatsilikti nuo kitų mašinų, kurių skaičius kelyje už Hudsono tilto sumažėjo, bet greitis padidėjo. Tarpais siaurėdamas, tarpais virsdamas plačiu vieškeliu, mūsų kelias tarp miškų miškelių pakelės kalnų atslaitėse priveda mus vėl prie Hudsono, kuris jau ne toks, koks buvo prie New Yorko.

Hudsono krantuose jau nėra miesto ir dėl to ši upė akims atskleidžia visą savo grožį ir didybę: ne Dūnojus, ne Reinas, o abi šios žymiosios Europos upės, sulėistos į vieną vagą, didingais vingiais vingiuojančią kiek pažemintų Alpių kalnų praplėstomis uolėtomis tarpukalnėmis, sudarytų Amerikos Hudsoną. Nors birželio mėnesio kaitra buvo neatlaidi, mūsų šeimininkė visu akyliu mu bei visa rimtimi laikė vairą, o aš ir kinas sprendėme klausimą ar fordas siekiamą tikslą atsieks. Ne vieną kartą kelias nutoldavo į šalį nuo Hudsono ir vėl prie jo priartėdavo. Buvo progos matyti, kaip keitėsi upės krantų didingi vaizdai.

Pagaliam mūsų kelias visiškai atsiskyrė nuo Hudsono, bet idomiu reginiu ir tada neprietrūkome. Kelias kurį laiką vingiavo pagal akmeningą vagą tarpukalnėmis besiveržiantį Hudsono priepių, medžių žaluose paskendusį. Pro medžių tarpsnius matėme upelio vidurinė įsibrūsius, vos vos srovės smarkumui beatsispiriančius meškeriotojus su pakeltais meškerykočiais ir dideliu dėmesiu, nukreiptu į tolį pasroviui nutjusio siūlo pabaigą. Tose vietose, kur upelis buvo užtventkas ir sudarydavo kiek didesnį ramaus vandens plotą, knibždėte knibždėjo žmonių skruzdėlynas. Net ir tokiose kelio pakelėse, prie kurių nebuvo gaivinamojo upelio, bet kuriose buvo kiek didesni pušinio miško ploteliai, vasarėjo New Yorkas, radęs malonią pastogę baltuose, saulėje marguliuojančiuose nameliukščiuose su prie jų krykštaujančiais vaikais ir iškilmingai blizgančiais automobiliais.

5. Prakiuro ratas

Kai fordas jau buvo persirites per 200 mylių ribą, mūsų vairininkė vis dar buvo ryžtinga, bet iš drimbantių jos rankų ir pavargusių akių žvilgsnių galima buvo įsitikinti, kad 200 mylių ribą pasiekti buvo nepigu. Ir pakelės vaizdai jau kitokie: kalnuotumas pamažėjęs, medžių tankmė praretėjusi, žmonių skruzdėlynų pakelėse jau nebuvo, mažiau sutikdavome ir automobilių. Kas kart atsiskleisdavo vis didesnės ir platesnės žalia žolė nuklotos kalnų-kalnėlių atslaitės.

Mūsų kelias vėl bėgo upelio krantu, bet vanduo upelyje buvo mažas ir lėtas, meškeroitojų nebuvo, o atvirose žaliuo-

jančiose pakrantėse matėme jau besiganančiųjų karvių būrius — galutinai atsiskyrėme nuo New Yorko ir nuo jo vasarinių bėglių.

Jau nedaug mylių beliko ir iki mūsų siekiamo tikslo. Nors viltys ir pagarba mūsų seneliui fordui buvo bepasiekią, galima sakyti, aukščiausią laipsnį, bet, besirisdamas nuo vieno kalnelių, senelis suklupo — vienas jo priešakinių ratų prakiuro. Jei būtų prakiurus, o gali būti, ir buvo prakiurus priekinis jo ratas tuomet, kada fordas dar buvo jaunas ir su greičiu nesiskaitė — keleivių gyvybei būtų buvęs galas. Bet senelio greitis jau nebuvo toks, kad mes mirties neišvengtume.

Reikėjo tiksliai prakiurusį ratą pakeisti atsarginiu. Pakeitimas užtruko pusėtinai ilgai, nes ir vairininkė ir jos bendra-

keleiviai nebuvo šiame reikale igudę, o ir priemonės šiai operacijai atlikti buvo pasenėjusios; be to, ašį keliamąjį prietaiso papėdė buvo nulūžusi ir keliant ašį prietaiso žemutinis

Linksmų Velykų

linki

Commercial Cab Co.
ir
Commercial Livery

su 2 way radijo pašaukimais

REgent 4-4500

Garsinkitės 'N-nose'

Linksmų Pavasario Švenčių Velykų

LINKI VISIEMS SKOLINTOJAMS

— IR —
TAUPYTOJAMS!

UNIVERSAL
Savings and Loan Association

1739 SO. HALSTED STREET

Linksmų Pavasario Švenčių — VELYKU

Mūsų Draugams Lietuviams ir Kostumeriams

The Exchange National Bank
of CHICAGO

130 SOUTH LA SALLE STREET

NARYS FEDERAL DEPOSIT INSURANCE CORPORATION IR FEDERAL RESERVE SYSTEM

LINKSMŲ VELYKŲ

Linkiu Visiems Lietuviams!

JOHN T. ZURIS

TEISEJAS

LINKSMŲ VELYKŲ LINKIME VISIEMS DRAUGAMS IR KOSTUMERIAMS

Stanley Litwinas, pres.

Carr-Moody Lumber Co.

STANLEY LITWINAS, PRESIDENT

3039 SO. HALSTED STREET

TEL. Victory 2-1272

Pirmieji naujakurio žingsniai Amerikoje

galas lindo į kelią ir ardė kelio žievę. Sukauptomis jėgomis ir sutelktu visų mūsų trijų išmanymu ratas betgi buvo pakeltas ir kelionė galėjo būti tęsiama.

6. Apsirūpiname maistu

Ivažiuojame į artimiausią šeiminkės ūkiui miestelį ir sustojame prie maisto dalykų krautuvės. Šeiminkė pasirenka, kas jai patinka ir svarbu, klausdama, kurio maisto ir aš pirkčiau, o tatau turėjo reikšti, kad man ir maistą reikės pirkti iš tų pinigų, kuriuos buvau pasiskolinęs kelionei, kurių turėjau viso 5 dolerius.

Prie šeiminkės pirkinių pridėdu du dolerius. Neilgai jau vieškelio tekeliavome — pasukome į nelygintą lauko keleliukštį, kurio staigiais pakilimais ir staigiomis nuolaidomis sudarė be galo sunkių uždavinių mūsų seneliui fordui. Sukauptomis jėgomis ki-lome ir sulaikydami kvapą leidomės su pavojumi nuriedėti kur nereikia iki pagaliau sustojome paskutinėje pakalnėje prie trobos mažo ūkelio, kurio

didieji gyventojai buvo aplink šeiminkėvų vištos. Visi išlipome iš fordo ir turėjome palaukti iki mūsų šeiminkės pasiūlytos kažkurio reikalo su savo kaimynu, vištų savininku.

Kiek palūkėjęs iš trobos buvo išneštas įprastinis metalinis indas pienui laikyti ir iš indą nešusio ūkelio savininko judesių buvo žymu, kad nebuvo tuščias. Bus malonu atsigaivinti pienu — tokia buvo mano ir kito sutartinė nuomonė. Tačiau greit paaiškėjo, kad inde buvo ne pienas, o vanduo, kurį reikėjo gabenti iš kaimyno į mūsų šeiminkės namus, nes juose nėra vandens. Indą su vandeniu pastatėme ant fordo papėdės ir, šeiminkėi vairuojant, o mudviem prilaikant indą, kad nuo sparno nenuriedėtų, žygiavome į kalną ir arti kalno pabaigos sustojome jau prie šeiminkės dviaukščio namo, susigūžusio tarp medžių ir žolių pakilioje aikštelėje, prie kelio. Antroje kelio pusėje buvo susenusi, griūvanti paščiurė — kadaise garažas, anot šeiminkės. Kadangi dabar

čia jau ir višta užvėjos nerastų, senelį fordą pastatėme atvirame lauke prie paščiurės.

7. Darbovietėje

Šeiminkė nuskubėjo prie savo namo. Atnešėme ir indą su vandeniu, bet šeiminkė radome bestovinę — nepajėgiančią atrakinti duris, kurios dėl susenėjimo vos laikėsi, bet raktu nesileido atrakinamos. Bendromis pastangomis duris vis dėlto atrakinome ir įėjome į vidų. Du aukštai kambarių, su pertekliumi pripildytų: minkšti baldai, lovos su paklojimais, spintos su indais; virtuvės įrengimai, elektrinis šaldytuvas, elektrinė viryklė, yra ir elektros srovė, o dėl to visi elektriniai prietaisai ir šviesa veikia, bet vandens nėra.

Šeiminkė pasiliko viduje tvarkytis, o aš ir kinas ieškojome lauke šulinio ir suradę įsitikinome, kad pigiai nepataisomas: rentinys supuvęs ir sugriuvęs į vidų, siurblys taip pat supuvęs ir sulūžęs. Prie namo vargą vargo keletas pasenėjusių obelų. Būta čia kadaise ir gėlių, kurios dabar jau nepajėgia prasiskverbti pro visą namo aplinką užgulusias išbujojusias piktžoles. Be vieno kito tarp piktžolių slėpinčio aviečių krūmelio uogų, iš kurių, kaip tikėtasi, galima būtų pragyventi, arti namų nebuvo. Šeiminkė tvarkėsi namų viduje, nusiskųsdama, kad žmonės, kuriems čia buvo leidusi gyventi, daug ką yra sugadinę, namų tinkamai neprižiūrėję. Visi trys laukėme atvykstančios turtingosios viešnios, mūsų šeiminkės draugės. Neilgai tereikėjo laukti.

Prie piktžolėmis apgultų namo laiptų sustoję puikus automobilis, iš kurio išlipo šeiminkės duklė — šokėja, išleisdama du šuniukus, kurių vienas buvo kiniškos veislės, trumpo rudo plauko, išsprogusiomis į paviršių akimis, labai plačiom nešuniškom lūpom, mažute pupos pavidalo iki tarpakių iškilusia nosim; antaras buvo jau panašesnis į šunį — taip pat mažas, bet juodas, pusėtinai ilgo garbanoto plauko. Šeiminkė su dukra globojo šuniukus, o aš ir kinas viešniai padėjome pastatyti jos

puikųjį automobilį į patogiausią vietą šalia senelio fordo. Turtingoji viešnia, vidutinio amžiaus ir ūgio moteris, labai kukliai apsirengusi, be brangenybių, nerūkanti ir neišdžios laikysenos, nedarė įspūdžio milijonų dolerių savininkės. Kalbėjo tikrai angliškai, kitų kalbų nemokėjo. Nors saulė buvo jau arti laidos, visi mes, įskaitant ir šuniukus, šeiminkės vedami pakilome už namo į kalną, kad apžvelgtume šeiminkėi priklausančius laukus. Briedome aukštos žolės ir krūmokšnių priželsia kalno atšlaitė, neišleisdami iš akių šuniukų, besikapanojančių niekados nešienautoje susivėlusioje žolėje.

Kai įkopėme į kalną, atskleidė vakarinės saulės nušviesta aplinka: kalnas, pakalnė ir vėl kalnas; apyplėkėse viršukalnėse marguliavo vakarinė saulė, o atšlaitėse šešėliavo krūmokšniai, čia pavieniai, čia sudarydami didesnes giraites. Gražu matyti, bet iš dyko laukinio grožio sotus nebūsi. Atradome vieną kitą mėlynį krūmą. Nustebau, kad mėlynių krūmai čia tokie aukšti ir galingi kaip serbentų, o pačios uogos, dar labai neseniai žiedų atsikračiusios, buvo jau žymiai stambesnės už lietuviškų mėlynių išnokusias uogas. Saulė besislepianč už kalno, nušileidome į pakalnę — sugrįžome.

Turtingoji viešnia ėmėsi šuniukų maitinimo rinktinio šuniško maisto iš skardinių dėžučių, aiškindama šeiminkėi, kuriuo laiku, iš kurios skardinės ir kiek maisto šuniukams reikia duoti, kad jie būtų linksmi ir kad jų kailis blizgėtų. Tuo tarpu šeiminkė su dukra ruošė vakarienę, rūpestingai klausydama ir įsidėmėdama, ką turtingoji jos draugė sako dėl šuniukų maitinimo. Ant ruošiamojo vakarienei stalo šeiminkės draugė pridėjo įvairių skanėstų ir tiek įvairių markių gėrimų, kad vakarienei turėjo būti ne tikai nekasdieniška skani bei įvairi, bet ir svaiginanti.

Kai prie paruošto stalo susėdome, vakarienės šeiminkės pareigos atiteko turtingajai viešniai. Jinai aiškino, kurie gėrimai kuriuos valgius atitinka, skatino valgyti ir išgerti, o pažvelgdama į mane ir kiną sakė, kad Europoje žmonės kitokių valgių valgo, o Kinijoje ir šakutių, peilių nevartoja. Čia kinas, susiradęs tinkamų šipuliukų ir jų du išpaudęs tarp pirštų, parodė, kaip kinai valgo. Tatai jam nuostabiai sekėsi, o visų mūsų, taip pat ir

Personality-Plus

BETTY GARRETT, who is married to screen star Larry Parks, was signed by M-G-M after scoring her Broadway stage success in "Call Me Mister," in which her singing of "South America, Take It Away" made the song an overnight sensation. Betty will make her film debut in a singing and dramatic role in "The Big City."

Išėjau į lauką. Neilgai trukus mane surado šeiminkės duklė — skundėsi, kad jai reikia grįžti į New Yorką dalyvauti šokiuose, kad ir studentas kinas šiandien grįžtas į New Yorką, o pasilikti vienai jos motinai šiuose namuose pavojinga, baisu.

9. Kinas sutiko pasilikti

Sugrįžome į vidų ir viename nuošaliųjį kambarių radome šokėjos motiną, susigūžusią gilioje kėdėje — rankose turėjo skarelę, verkė. Nieko kita nebūdo, kaip prašyti kiną, kad jis pasilikytų gelbėti padėtį. Kadangi vakar vakare prieš užmigdami buvome sutarę grįžti jau šiandien, buvo labai sunku įtikinti kiną, kad gelbėtų sunkion padėtin patekusią na-

LINKSMŲ VELYKŲ

visiems mūsų draugams

KUSPERS OLD FORT DEARBORN CO.
JOSEPH KUSPER, Pres.
3649 So. Racine Ave.
Yards 7-7070

Linksmų Pavasario Švenčių Linkime
Draugams, Bendradarbiams ir
Visiems Lietuviams

MUTUAL FEDERAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION OF CHICAGO

JOHN KAZANAUSKAS, Pres.

2202 West Cermak Road Virginia 7-7747

Linksmų pavasario švenčių

VELYKŲ

visiems draugams ir
kostumeriams linki

W. J. STANKŪNAS
FOTOGRAFAS

3315 S. Halsted St.
Tel. Yards 7-1546

Linksmų Pavasario Švenčių - Velykų

Visiems draugams ir kostumeriams linki

P. MARTINKAITIS (Senas Petras)

CASEY & EVANS, INC.
Degtinės pardavėjas (Salesman)

Lietuviai taverninkai, pirkite degtinę nuo lietuvių parduotuvė. Lietuviškai sakau: savas pas savą.

Degtinės reikalaujant, šaukite

Tel. Rpublic 7-9000

6343 So. Ashland Avenue

GARSINKITĖS NAUJIENOSE

3-NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.—ŠESTADIENIS, KOVO 24, 1951

LINKSMŲ VELYKŲ
Draugams ir Kostumeriams
ir Visiems Lietuviams!

THOMAS S. JANULIS, Pres.
FRANK DIKSAS, Vicepres.
MARY EISIN, Asst. Secretary
JOHN BUDRICK, Director
K. DEMERECKIS, Director
JOHN JANULIS, Director
ST. STANEVICH, Director
S. P. MAZEIKA, Director

DISTRICT SAVINGS & LOAN ASS'N.

JOS. M. MOZERIS, Secretary

3236 So. Halsted St. CALumet 5-4118

LINKSMŲ VELYKŲ LINKIME VISIEMS MŪSŲ
DRAUGAMS LIETUVIAMS IR KOSTUMERIAMS

MILDA BUICK SALES

VIENINTELĖ LIETUVIŲ BUICK'Ų AGENTŪRA

DOMININKAS KURAITIS, Sav.

907 West 35th Street
Chicago, Illinois

Telefonas LAfayette 3-2022
Rezidencijos Tel. CEDARCREST 3-6161

Pirmieji naujakurio žingsniai Amerikoje

mų šeiminių, — kad pasi-

Mano įtikinėjimas ir prašy-

Motinos ir šokėjos nuotaika

Priešpiečiai, o pagal laikro-

ir vakarykščios vakarienės me-

10. Sugrįžimas

Turtingoji viešnia mielai su-

Pajudėjus iš vietos, pakal-

vairininkai ir jos mašinai to-

Mašinos greičio rodiklis tik-

Salta, nors lauke pagoniškas

Salta, nors lauke pagoniškas

"New (Hat) Look"

ARLENE DAHL, beautiful

tris dolerius teturėjau.

Matydama ir suprasdama

J. BŪGA

VELYKMETIS ŽEMAITIJOJE

(TRUPUTIS IŠ PAPROČIŲ)

Žemaičiai labai daug turi

Velykmetis Veliuonoje

Vyresnieji ir jaunieji veliuo-

Ruošia margučius

Namuose likę merginos, did.

Velykų Bobutė

Velykų ryte anksti vaikai

Supynės

Didžiausia pirmos dienos

bai puošniai bei viliojančiai

Kelionė buvo tęsiama, kaip

mųjų laidotuvių eisenoje iki

Čia šiandien pasibaigė ir ma-

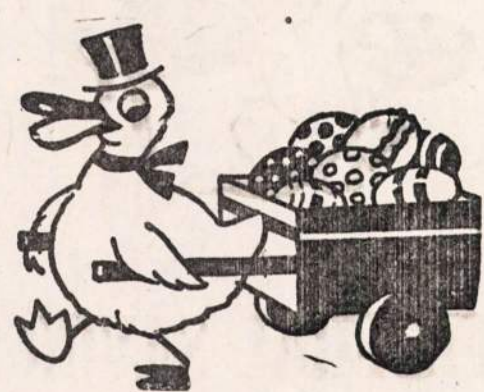
pat aiškindami, kad ir gry-

pat aiškindami, kad ir gry-

(Pabaiga)

NAUJENOS buvo ir tebėra

Linksmų Pavasario Švenčių — Velykų

ZOLP'S MILLWORK

Silvester ir Marie Zolp, savininkai

3554 SO. HALSTED ST.

Tel. YArds 7-2576

Linksmų Pavasario Švenčių Linkime Visiems

PERSONNEL:

VICTOR D. GAPS, President

4559 SO. PAULINA STREET

Chicago 9, Illinois — YArds 7-0145

LINKSMŲ IR LAIMINGŲ PAVASARIO ŠVENČIŲ — VELYKŲ

S. BALZEKAS, Sr.

DRAUGAMS,
KOSTUMERIAMS
— ir —
VISIEMS
LIETUVIAMS!

S. BALZEKAS, Jr.

BALZEKAS MOTOR SALES, Inc.

CHRYSLER — PLYMOUTH — Distributor

"U WILL LIKE US"

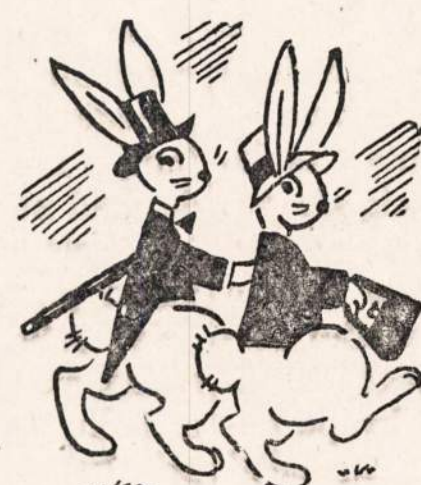
4030 Archer Avenue

Telephone VIrginia 7-1515

Linksmų Pavasario Švenčių Linkime

Visiems Draugams, Rėmėjams

ir Geros Valios Lietuviams

CHICAGO SAVINGS & LOAN ASS'N.

6234 So. Western Ave.

GRovehill 6-7575

J. PAKEL, President

Linksmų Velykų Draugams ir

Visiems Lietuviams

DARIUS -- GIRENAS

POST No. 271

THE AMERICAN LEGION

4416 So. Western Avenue

Tel. LAFayette 3-8484

FRANK P. ZELIS, COMMANDER

VALDYBA IR NARIAI

AKIMIRKOS

VEIVERYS

Aš jau seniai norėjau jums papasakoti vieną išskarpę iš savo gyvenimo. Tačiau visuo- met, kai tik prisiruošdavau, man pritrūkdavo drąsos. Ne dėl to, kad bijočiau išpažintis arba būčiau savyje užsidaręs — bet tik todėl, kad toji išskarpė yra tokia trumpa, tokia pa- prasta ir tokia naivi.

Tačiau šiandien aš pagaliau ryžtuosi, nes per ilgą laiką su- pratau, kad trumpas, tylos ir naivios gyvenimo akimirkos kartais slepia savyje daugiau, nei ilgų dienų žmogaus pergy- venimai, kurie dažnai tampa kurti ir išvargę nuo begalinių valandų dūžių ir pilki nuo kasdienybės dulkių. Gi anos, trumpos valandom, bet tokios gyvos kibirkštės, švysteli ku- kliai gyvenimo žingsniuose ir priverčia sustot akimirka — sustot ir paieškoti nuostabių slapybių. Jos nešaukia — jos tokios ramios, kai smėlio grū- das vieškely plačiam, ir nai- vios tik todėl, kad mes dažnai nepajėgiame suvokti jų prasmės tikrosios — sau nučiuožiam paviršium lyg ledu, ir lieka jos, tartum paklidęs aidas — vienišas, be žodžio, be namų.

Jei netikėsite šiais mano žo- dziais, tai bent supraskite, nes jie nuoširdūs — aš visuomet mylėjau tiesą, kad ir nuodė- mingą.

Pirm pradėdamas, turiu pri- sipažinti, kad įsimylėjau. Ir kaip tik dėl to įvyko tai, ką šiandien noriu jums papasa- kot.

Nepasakosiu, kaip gimė jau- smas mummyse, koks pilką die- ną paverčia sapnu, nes dar ir šiandien nepajėgiu surast ke- lių, kuriais mudu vienas pas- kitą atėjom. Man kartais net norisi tikėt, kad jų ir nebūvo — ateita be kelių. Žinau tik, kad kelio atgal tikrai nėra, ir suprantu, jog mudu pasiėmėm didžiausią tikrovę, gyvą kaip juoda žemė ir mėlynas dangus.

Ir buvo tokios nuostabios dienos... Paskui aš turėjau išvažiuot — paklojau tarp mudviejų lyg platų melsvą kaspinę valandų ir žingsnių marias. Nieko ne- pasiėmiau kartu — tik globi- laukimo dienų.

Ir laukiau. Žmonės eidavo ir praeidavo. O laukimas visad buvo su ma- nim — ištikimas, kaip kūdiky- stės basų dienų šuo; dienos gi- mės ir mirė, o laukimo valan- dos niekad manęs nepaliko — visada gyvos, kaip ir pati mei- lė.

Žinojau, kad meilė kantri — ji gali laukti — ne tik iki džiaugsmo valandos, bet ir iki paskutinės... Kantri, kaip mo- liną gimdymo skausmuos.

Tačiau tik pasijutęs vienas, supratau, kad tas kantrumas yra sunkus. Jei jis bandytų tik meilės jėgą — nebijočiau, bet jeigu ir žmogaus — to žmo- gaus, kuris vaikšto pilkas ant žemės — esu priverstas nepa- sitikėti savimi, nes taip lengva suklypti laukimo dienosė...

Pamačiau, kad mus skiria valandos ir žingsniai tapo naš- ta. Bet nors ir kaip ji bebūtų sunki — gera būt vienam ir ge- ra laukti, kai žinai, ko lauki. Esi vienas ir žinai, kad tai ne- tiesa; neši našta ir žinai, kad tai melas. Tada tikrai pamatai ir imi suprasti gyvenimą, žmo- nes ir daiktus, kurie anksčiau buvo tik pilka kasdienybė.

Kiekviena, net ir menkiaus- sia, akimirka, atrodo, prakal- ba tūkstančiais naujų žodžių — žengi, štai, per slankstį ir džiaugies, kad jis pasaulyje ne vienas; stebiesi kiek kojų ji- mina, o jis tyli — kantrus kiek- vienam žingsniui.

Ir pamatai tada daiktų gyve- nimą, kaip mažas vaikas žvi- nimam kareivėly save patį. Eini, o daiktai aplinkui tokie nuostabūs, tokie mįslingi; stab- teli ir pajunti nepaprastą norą niekad nepalikti gyvenimo — tų žingsnių per slenkstį, senos laiptų atramos ir tyliai prie- mojų gurgždančių durų.

Šiandien pagalvoju, kad tos dienos būtų privertę mane už- miršti, jog vieną kartą žmogus išeina ir palieka viską. Žinau, aš būčiau apgavęs save, bet juk kartais taip gera užsimiršti ir nieko nežinot... O gal jos būtų nuvedusios ir kitu, visai priešingu keliu — kiekvienam žingsny mane būtų persekio- jus mirties baimė, nes mano noras gyventi buvo tapęs per- didelis.

Tačiau įvyko tai, ko visai nelaukiau — nejučiom pajau- tau savy nerimą, dieną iš die- nos augantį. Ir gimė baimė — baimė žengti žingsnį ir pasa- kyti žodį.

Pradėjau nepasitikėt daik- tais ir žmonėmis, nes bijoju, kad kas nors neįsibrautų tar- pu mudviejų ir neapvilktų drėgnom sutetom. O daiktų ir žmonių buvo tiek daug...

Pradžioj aš nieko nesupra- tau; paskui ėmiau pats save iūkinėti, jog tai netiesa, kol pagaliau išgirdau artėjant žingsnius sunkiausios dienos — nepasitikėjimo savim pačiu.

Buvau jau ant slenkščio. Bet štai, visai netikėtai, at-ėjo akimirka, kuri man sugrą- žino ramybę — laukimo die-

nos ėmė tirpti, lyk lengvos snai- gės rankoj.

Paklausykite. Rašau, atmenu, kartą jai lai- šką.

Daug jų jau buvau parašęs. Vieni išsinešė laukimo dienų nuovargį, kiti — artėjančio džiaugsmo ramybę. Kartais jie mirgėte mirgėdavo miržais; o kartais prabildavo pilkos kas- dienybės sutemų dulkėmis, lyg užmiršę ateities saulėtę.

Tačiau visuose buvo tos pa- čios raidės.

Gi tą kartą rašau ir stebiuo- si — atrodo, lyg viskas austoj- ja savo senosios spalvos ir at- gyja — nusimeta blankų, sudė- vėtą šydą ir kažką šnabžda ty- liai man ausin.

Sustoju rašęs ir žiūriu į po- pierį.

Ne, ne, ne, — tai nei raidės, nei žodžiai — tai kažkas dau- giau, kažkokia iki šiol dar ne- apčiuopta, nesuvokta prasmė. Atidengta paslaptis? Taip pat ne — argi tai, ko mes nežinom yra paslaptys? Tai gal mira- žas? Nežinau, bet tik juntų, kaip kažkur giliai pasąmonėj, lyg pro tirštus ūkus, kažkokie kamuoliukai vejas vienas kitą, skuba, kol susikibę rankomis, pasineria į rašalą ir, pavirtę mažais ir dideliais raizginiais, prabyla — į baltą lauką die- nu ir naktį žingsniais išeina žmonės ir daiktai — suklypti arba iškėlus galva eit; o kar- tais žvilga ašaros — tos pačios skausmo ir džiaugsmo dienos.

Ir braukiant kiekvieną men- kiausią brūkšnelį, norisi su- stot ir juo stebėtis, kaip kokių didelių stebuklų, paimtį į ran- ką ir žvilgsniu ji pasvert.

O plunksna vis krebžda. Koks nuostabus gyvenimas. Džiaugiuos, — paraizgau juodu vandeniu ant balto, plono, me- džio ir ji mane supranta.

Surenku, sudedu visas min- tis į voką ir užklijuoju, tartum bijočiau, kad nepabėgtų. Pasi- žiūriu, ar jokio plyšelio neliko — juk jos tokios lakios...

Užrašau adresą: miesto var- das, gatvė, namo numeris — ji ten gyvena. 32 — gražus skai- čius — 3 ir 2. Bet gal būtų ge- riau ji sukeitus — 23? 2, 3, 4... — vis augs. Kas auga? Skai- čiai? O, tai nesvarbu. Lauki- mo dienos? Ne, ne, — geriau 32 — juk mažėja: 3, 2, 1... Tikrai, — koks gražus skaičius.

Paskui prilipinu mažą su di- deliais žaliais dangoraižiais, Laisvės Statulą ir lėktuvu vir- šų, karpytą lapelį. Viskas ža- lia, žalia, žalia... Ir to jau be- veik užtenka — kaip mažai te- reikia.

Ilgai žiūriu į voką — viduj vieni nerimsta mano žodžiai. Eime — palydėsiu jus į tolimą kelionę — su žaliu lapeliu per mėlyną dangų — ir miestas, ir gatvė, ir 32...

Išiname į gatvę. Begalės žmonių. Ir visi kaž- kur skuba.

Ir ko gi jie taip dumia, kaip akis išdege?

Čmai pagalvoju, kad ir jų kiekvienas nešasi su savim lai- šką. Prikimš visas pašto dėžu- tes, ir manajam neliks vietos, išsigastu ir paspartinu žings- nius.

Sloga kankina — išsitraukiu iš kišenės nosinę. Kišu ranką atgal — Vėspatė! laiško nėra! — pamečiau! Nervingai išver- čiu kišenę — nėra... Nejaugi tikrai?... Skubiai kilą... — ačiū, Dievui...

Įsidedu laišką į švarką ir dar labiau skubu lyg vejamas.

Ir žmonės skuba. Negi jie negalėjo parašyti savo laiškų rytoj, na, arba kad ir šiandien, vėlai vakare...

Bet jie manęs nesupranta ir vis skuba.

O jeigu tikrai pašto dėžutės bus pilnos?

Neramumas vis augs. Aš beveik bėgtė bėgu — kad tik paspėčiau...

Štai jau anoj pusėj gatvės ir pašto dėžutė... O, varge... — kelią lyg ty- čia užkerta virtinė šaukiančių automobilių.

Na, čia tai jau tikras pasi- tyčiojimas! — atrodo, kad visi slapčia būtų piktai susitarę prieš mane.

Trypiu kojomis ir laukiu — sekundė, dvi, trys, keturios, penkios, šešios, septynios, aš- tuonios, devynios...

Pagaliau. Žalia žalia, kaip ir tie dan- goraiziai karpytam lapely, pa- sto dėžutė.

Keista, — jokio žmogaus ap- link. Tur būt, jau visi sumetę savo laiškus, išsigastu. O gal jie nungę į kitą dėžutę?

Skubiai kišu ranką apsiaus- to kišenėn, bet... juk ji... tuščia!... Tikrai tuščia! Kiton — nėra! Nėr! Dabar tai jau tik- rai pamečiau, tikrai... O... Ir reikėjo gi man taip skubėti...

Tačiau... — a! — iš švarko išsiimu laišką.

Perbraukiu jį pirštais kaip kokią šventą relikviją ir jau rengiuos įmesti dėžutėn. Pake- liu langelį — nieko nematyt — juoda.

Ir vis jokio žmogaus. Staiga man topt galvon min- tis: iš čia laiškų, tikriausiai, visai neišima.

Neramiu stebėdamas apei- nu ją ratu — nieko.

Tai kas dabar?

Susimastau. Mane pe-traukia artėją žing- sniai. Nudžiugęs atsisku — moteris.

"Atleiskit," sustabdau ją, "ar aš galiu įmesti laišką į šią dė- žutę?"

"O kaip gi — aišku," atsako ji.

"Taip, bet ar iš jos laiškų išima?"

Ji pasižiūri į mane: "Deja, to aš nežinau — ne- mačiau." Ir nueina.

Aš lieku vienas, kaip dyku- moj.

Ji nežino, galvoju. Ir aš ne- žinau.

Netikėtai surandu išeitį: ge- riausiai būtų nuėjus tiesiog į patį paštą! — ir — tikriaui, ir greičiau. Vos nesusunku iš džiaugsmo, pagaliau atrisęs to- kį painų mazgą.

Tačiau neilgam mano džiaugsmas — o iš kur gi aš žinau, kad ir pašte koks išsi- blaškęs paštininkas neužims kur nors mano laišką? Visai be blogos valios.

Ir stoviu akimirka, vartyda- mas rankose laišką ir nežino- damas ką daryti.

Tuo tarpu prie dėžutės, neši- nas didelį maišą, prieina paš- tininkas ir ją atsirakina.

Krūpteliu.

Jau esu beprabylas, kai ūmai susituriu — nedrįstu trukdyti. Susidomėjęs pradėdu jį smal- siai stebėti.

Jau pagyvenęs vyras. Paaus- siai truputėlį prazilę. Dideli, tankūs antakiai visai balti. Ke- lios raukšlės kaktų. Švariai nusiskutęs — be ūsų. Barzdoje duobelė. Ir didelis didelis išsi- šokęs Adomo obuolys.

Tikriausiai vedęs ir turbūt kelių vaikų tėvas.

Jis taip atsargiai ir rūpes- tingai, tartum trapias šventų Kalėdų plotkeles, žeriasi mai- šan laiškus. Štai vieną, truputį prasižiojusį, užklijuoja, o ki- tam išlygina sulenktą kampą.

Atrodo, lyg jie visi jo pačio būtų parašyti.

Baigęs užrakina dėžutę ir pasilenkęs lėtai riša puspilnį maišą.

Ir tik dabar aš prisimenu rankoje laikęs savo laišką.

Paštininkas pakelia galvą ir pažvelgia į mane — lyg žinotų visas mano akimirkas.

Dirbtinai nusikosčiu, pasku- tinį kartą pasižiūriu į laišką ir atiduodu. Ir žinau — geresnėm rankom savo žodžių tikrai pa- tikėt negalėjau.

Abu nusišypsom.

Jis užsimeta ant pečių mai- šą ir nueina.

Aš palengva grįžtu namo. Kiek pačjęs, atsisuku — jis neša mano laišką. Matau, kaip einu pas ją — bent trumpai akimirka prisist ir pasakot.

Taip gera, taip ramu...

Gatvėje žaidžia vaikai.

Paspiriu kamuolį, ir jis, tar- si auksinis obuolys, nuriėda šnerančiais rudens lapais.

Socialdemokratai pa- sitraukė iš valdžios

HELSINKI, Suomija. — Pra-ėjusį antradienį iš Suomijos valdžios pasitraukė socialde- mokratai. Sakoma, premjeras Uhro Kekkonen dėl to nutaręs paleisti visą ministerių kabine- tą.

Išgėrė degtinės stik- lelį prieš mirtį

LONDONAS, Anglija. — Po- nia Mary Ann Parish, 106 metų senumo, mirė kovo 21 d. Tik prieš mėnesį ji išgėrė 1 stiklėlį degtinės. Tai buvo pirmas ir pa- skutinis stiklėlis degtinės, kurį moteris savo ilgame gyvenime išgėrė.

Garsinkitės 'N-nose'

Linksmų Pavasario Švenčių — Velykų

visiems draugams ir kostumeriams linki

GOLD COAST TAVERN

Jos ir Prudencija RACHIUNAI, sav.

2656 W. 69th St. Tel. Republic 7-9785

Linksmų Pavasario Švenčių — Velykų

visiems draugams ir kostumeriams linki

W. M. BUTKUS LIQUOR STORE

Walter ir Mildred Butkai, sav.

Degtinė, vynas, alus ir malonus patarnavimas visiems

4012 Archer Avenue Tel. Lafayette 3-8079

Linksmų Pavasario Švenčių — Velykų

visiems draugams ir kostumeriams linki

WALTERS TAVERN

Mr. ir Mrs. Kavaliauskai, sav.

Degtinė, vynas, alus ir malonus patarnavimas visiems

4535 So. Rockwell Street Tel. Virginia 7-0903

Linksmų Pavasario Švenčių — Velykų

Visiems draugams ir kostumeriams linki

ARCHER AVENUE FURNITURE CO.

Savininkas JOS. KAZIK Parlor Suite Manufacturers

4140 Archer Avenue Tel. LAfayette 3-3516

LINKSMŲ PAVASARIO ŠVENČIŲ — VELYKŲ

visiems draugams lietuviams linki

MAZEIKA & EVANS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

6845 South Western Avenue Tel. REpublic 7-8600-8601

Linksmų Pavasario Švenčių — Velykų

linkiu draugams ir visiems lietuviams

GEORGE F. RUDMIN

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIUS

3319 So. Lituanica Ave. Tel. YArds 7-71138-39

Linksmų Pavasario Švenčių — Velykų

Linki Visiems Chicagos Lietuviams

NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAI DOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASSOCIACIJOS

J. LIULEVIČIUS

4348 So. California Ave. Phone LAfayette 3-3572

P. J. RIDIKAS

3354 So. Halsted St. 710 West 18th Street

LEONARDAS A. EZERSKIS

1646 West 46th Street Phone YArds 7-0781

LACHAWICZ IR SŪNŪS

TEL: VIRGINIA 7-6672 and 6673 2314 WEST 23rd PLACE 10756 SO. MICHIGAN AVE.

L. BUKAUSKAS

10821 So. Michigan Ave. Phone Pullman 5-9661

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 Lituanica Avenue Phone YArds 7-4908

PETRAS P. GURSKIS

659 West 18th Street Tel.: Seeley 3-5711

ALFRED VASAITIS

1446 So. 50th Ave. Cicero, Ill. Tel. Olympic 1003

G. F. RUDMINAS

3319 So. Lituanica Ave. Tel. YArds 7-1138

Linksmų Pavasario Švenčių — Velykų

visiems draugams Amerikos Legionieriams,

kostumeriams ir lietuviams linki

ANTHONY H. KASPER

Savininkas THE CABOOSE INN

5059 So. Wells St. Tel. Livingston 8-9431

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ

visiems savo pirkėjams ir bičiuliams linkime

Paulina ir Edwardas Dambrauskai

Mėsinėje-krautuvėje mandagus patarnavimas visiems

4501 So. Talman Avenue
Tel. Virginia 7-6876

Linki laimingų Pavasario Švenčių—Velykų

JUSTICE ELECTRIC SHOP

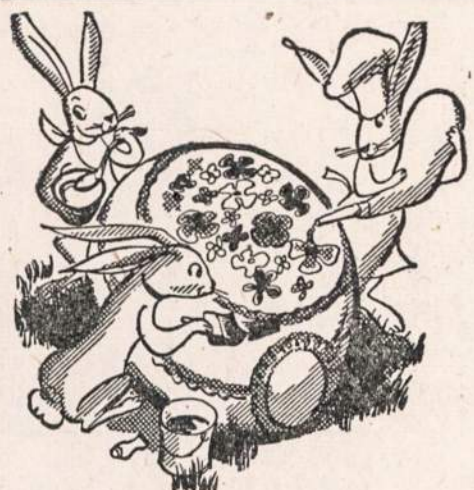
buvusi 4104 Archer Avenue

Norime šia proga pranešti, kad naujoje vietoje

6625 ARCHER AVENUE

būsime laimingi teisingai patarnauti, kaip patarnavome praityje.

Phone: RELiance 5-1326

LINKSMŲ VELYKŲ
visiems mūsų geriems
draugams

NEW MILL
NOODLE CO. INC.

Felix Basista, President

2201 W. ERIE SEley 3-7007

Linksmų Pavasario Švenčių — Velykų

visiems draugams ir kostumeriams linki

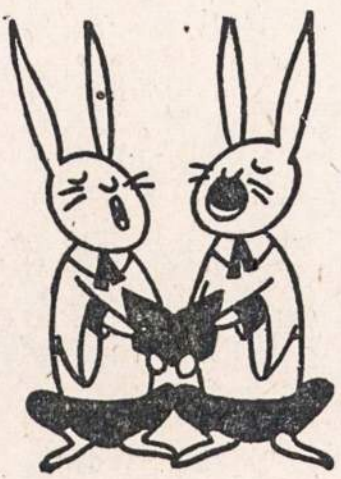
JULIUS, SOFIE & SON PHILLIPS

GROCERY and MEAT MARKET

4001 S. Campbell Ave. Tel. Lafayette 3-9056

Linksmų Velykų

linkiu kostumeriams ir draugams

S. GALZIN

BUČERNĖ IR GROSERNĖ

857 W. 50th St. Tel. BOulevard 8-4514

BŪKIME IR TOLIAU VIENINGI

Paskutiniu laiku Amerikos lietuvių spaudoje pasirodė eilė atsišaukimų ir raginimų prašantių aukoti įvairiems labdaros reikalams: lietuvių tremtinių mokykloms šelpti, sanatorijoms, ligoniams, seneliams ir kitiems. Po tokių atsišaukimais pasirašo "Krašto Valdytojai", Bendruomenės, Komitetai ir net atskiri žmonės. Vienas pasirenka kurią nors mokyklą finansuoti ir šelpti, kitas sanatoriją, atskirus ligonius ar šiaip grupę tremtinių, kitas prašo visuomenės aukoti lietuviui žmogui po vieną dolerį, tas tuos dolerius gavęs, pagal savo nuožūrą sušelpa kitus. Vienu žodžiu staiga atsirado grupelės žmonių, pasinešusių vaduoti šalpos reikalinguosius tremtinius Vokietijoje.

Kas gi, pagaliau, tuo norima atsiiekti? Paviršutiniškai žiūrint atrodytų, kad tai labai reikalingas darbas, veritas visuomenės paramos, bet įsigilinus darosi aišku, kad šie individualiai "šalpos misionieriai" tikrenybėje skaldo, griauja ir smulkina lietuvių šalpos veiklą Amerikoje ir neabejojamai klaidina ir erzina Amerikos lietuvių visuomenę. Imkime, pavyzdžiui, mokyklos šelpimą — prisipyrus reikalaujama ir maldaujama šelpti Diepholzo lietuvių gimnaziją, kurioje yra 95 mokiniai ir 10 mokytojų, bet tuo tarpu visai pamirštama, kad šiandien Vokietijoje yra 8 mokyklos su 500 mokinių ir 40 mokytojų. Amerikos lietuvis nenoromis priverstas paklausti: jei šelpi vieną mokyklą, tai kodėl nešelpi ir kitas? O kaip su vaikų darželiais ir su vakariniais kursais? Ar jie neverti paramos? Aišku, jeigu viena mokykla verta Amerikos lietuvių paramos, tai vertos ir kitos, jei šelpiama viena, reikia šelpiti ir visas kitas.

Panašiai yra ir su sanatorijomis, ligoniais, seneliais ir visais kitais; šalpos darbe negali būti jokių išimčių ar privilegijų, jeigu lietuviškos įstaigos ir lietuvių tremtiniai Vokietijoje ar kitur Europoje reikalingi papildomoms paramos ir šalpos, *ją turi gauti visi be jokio skirtumo*, o tą galima padaryti tik per vieną visų Amerikos lietuvių sukurta ir veikiančią bei remiamą šalpos organizaciją (BALF'ą). Atskirų fondų ir fondelių kūrimas ir pavienių asmenų užsimojimams remti ir šelpti atskirus žmones ar žmonių grupes yra ne tik klaidinantis, bet labai kenksmingas organizuotam ir centralizuotam šalpos darbui Amerikoje ir Vokietijoje. Jau dabar Amerikos lietuvių visuomenėje girdi pasipiktinimus ir nepasitenkinimus nuolatiniams prašymais ir maldavimais tai vienam, tai kitam tikslui aukoti. Tuo tarpu Bendrasis Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas be išimties rūpinasi ir šelpia visus reikalingus pašalpos: mokyklas, sanatorijas ir ligonines esančius ligonius, invalidus, senelius ir visus kitus, kuriems pagalba reikalinga. Aplamai, ši staigi decentralizuotos "šalpos epidemija", atrodė, yra užsimojimas pakirsti to medžio šaknis, kurio vaisiais tremtiniai maitinasi ir maitinasi.

Galimas daiktas, kad visa tai daroma ne blogais norais, bet faktas pasilieka faktui, kad toks šalpos darbo smulkinimas ir skaldymas gali nešti tik blogus vaisius. Praeitį jau nekartą mums visiems parodė, kad tikrai efektingas šalpos teikimas gali būti atliktas tik centralizuotu ir koordinuotu darbu. Tokiam darbui nepakanka gero noro; visų pirma reikia visuomenės pasitikėjimo, reikia vietinės valdžios pritarimo ir sutikimo, reikalingas atitinkamas patyrimas, santykiai ir ryšiai su įvairiomis organizacijomis ir valdžiomis, o visų

labiausia, reikia turėti galimybę dolerio vertybę padidinti. Doleris išleistas šalpai per centralizuotą šalpos organizaciją dažnai duoda dešimteriopai daugiau, negu doleris pasiųstas privačiais keliais. Federacinė Amerikos valdžia BALF'ą pripažįsta, apmoka už BALF' siunčiamas į Europą siuntas ir dažnai nemokamai duoda didelių gėrybių kiekius išdalinti tremtiniais Europoje.

Baigdamas noriu priminti, kad Bendrasis Amerikos Lietuvių Šalpos Fondas yra suklebęs per tris milijonus dolerių pinigais ir gėrybėmis ir jais sušelpęs tūkstančius žmonių, įstaigų ir institucijų. Be to,

Amerikos lietuvių vieningumo ir bendradarbiavimo dėka, pavyko į Ameriką atgabenti net 50% visų lietuvių tremtinių, taip pat aprūpinti juos darbo ir buto garantijomis. Visa tai labai gerai žinoma Amerikos lietuviams ir tremtiniais. BALF'as tušiomis rankomis pradėjęs darbą, išaugo į vienintelę organizaciją, po kurios stogu gali sueiti visi lietuvių, nežiūrint jų politinių ir kitų įsitikinimų. BALF'o obalsis visuomet buvo: šelpti ir gelbėti visus pagalbos reikalingus lietuvius, tuo obalsiu ir toliau vadovaujasi.

Kan. Prof. J. B. Končius,
BALF Pirmininkas

1951 m. kovo 12 d.
Brooklyn, N. Y.

IŠ TORONTO PADANGĖS

Moterų Grupės DAINA veikla

Jei reikėdavo paskutiniu laiku apgailestauti, kad dainietės vis mažiau ir mažiau besidomi susirinkimais, tai vasario mėnesio susirinkime teko tikrai nudžiugti, nes seniai jau kada bebuvome iš tokio didžiulio narių skaičiaus susirinkimas kaip buvo pas p. M. Pociuvienę vas. mėn. 23 d. Tai gražu ir sveikintina! Gausiau atsilankius, daugiau minčių ir sumanymų patiekus ir pats darbas našiau atliekamas.

Iki šiol Daina siuntė tremtiesiems seneliams, ligoniams ir našlaičiams įvairaus maisto siuntinius, kurių kiekvieną mėnesį susidarydavo ne po vieną ar du, bet dažnai net iki 30. Už gautus siuntinius padėkos laišukai neabejotinai įrodo, kad siųsta dainiečių pagalba tikrai buvo reikalinga, o išreikšti nuosėrdūs žodžiai aiškiai pasako, ką reiškia skurde, nelaimėje ir kurčioje nežinioje esantiems gauti iš kažkur tai toli esančių tautiečių nors ir kuklūs maisto dovanėlės.

Pasiklausius dešimtimis gautų liūdnuo laišukų, dainietės, kad ir bepradedančios pavargti nuo nuolatinio šalpos darbo, nelyg belaukia, kad jas kas pavaduotų, bet visu ryžtu tęsia šį darbą toliau, nes jos gerai žino, kad esančių tremtyje ligonių, našlaičių ir moksleivių niekas tiek nesupras kaip savas tautietis. Jie visi, kantriai nešdami likimo suteiktą naštą, laukia ir tikisi grįžimo į savo tėvynę, kuriai jie dar labai, labai bus reikalingi. Tad kaip jiems nepadėti, kaip nepaskaidrinti jų niūrių valandų ir nesuteikti vilties, kad pasauly dar nevisi prarado artimo meilę, užuojautą ir gailės.

Kaip nesunku yra įsivaizduoti, koks malonumas esti skurstančiam šaltame barako kamputy tėti pradėta mokslą, taip lai lengva būna užjausti tokį pasiryžėlį jaunuolį, kuris ateity su teiks naudą kraštui ir tautai.

Dainietės šį kartą nutarė padėti vargstančiam studentui Vokietijoje ir per Šveicarijos Raudonąją Kryžį pasiuntė pirmuosius 50 dol.

Suteikta pinigine, pagalba ir vienam jaunuoliui sunkią plaučių operaciją pakėlusiam. Pažadėta taipgi ir vaistų nuo džiovos, kai Dr. Užupienė sužinos

kelius, kaip ir kiek jų bus leidžiama siųsti.

Šalpos darbams reikia visuomenės paramos, kurios dainietės visuomet gausiai susilaukia. Jos tikisi ir šį kartą ruošiamam viešam parengimui, kuris įvyks balandžio 14 d. 404 Bathurst St. Šio parengimo įvairumu mielai sutiko pasirūpinti Dr. Užupienė, p. Ališauskienė, p. Prankienė ir p. lė Garbuzaitė.

Maloni lietuvių visuomenė prašoma gausiai atsilankyti į šį dainiečių parengimą ir tuo parami kilnų šalpos tikslą.

Parengimo daviniai bus pranešti vėliau. Gana to, kad po programos bus smagūs šokiai, tad žvalusis jaunimas irgi turės progos smagiai vakarą praleisti.

Vasario mėnesio susirinkime liko išrinkta ir kontrolės komisija iš p. M. Pociuvienės ir p. lė Ramonaitės bei Garbuzaitės.

Labai vieningoje ir įvairioje nuotaikoje baigus susirinkimą, visos dalyvavusios dainietės p. Pociuvienės buvo vaišinamos įvairiais skanėstais. Kitam susirinkimui visas dainietės kviečia p. E. Matijošaitienė, 2008 Bathurst St. (visai palei Eglinton). Susirinkimas įvyks kovo 30 d. 8 val. vakaro. Nareis ir norinčios tapti narėmis maloniai kviečiamos.

Gražios ateities gabiai Danutei

Dalyvaujant naujos lietuvių bažnyčios statymo naudai rengtame koncerte, įvykusiame kovo 10 d. šv. Mykolo Katedros salėje, buvo malonu pasigėrėti mūsų vietinių solistų kaip antai — operos sol. Pr. Radzevičiūtės, sol. A. Sčepavičienės ir sol. Br. Marijošiaus — dainavimu, smuikininko St. Kairio atliktu rimtu ir įdomiu smuiko kurinių ir seniai, seniai bemaitytu scenoje L. Pociu, kuris pianu akompanavo solistams.

Nemažiau malonu ir tikrai džiugu buvo šiame koncerte pirmą kartą matyti jaunutę Danutę Sčepavičiūtę, akompanuojant pianu savo mamytę kaip solistei, dainuojant nelengvas kūrinis. Žinant, kaip nelengva yra Toronte lietuvių muzikų tarpe su koncertiniais pianistais, nejučiomis veržėsi troškimas, kad jauna Danutė ateity taptų ne tik gabi pasirinktoje muzikos srityje, bet ir supratinga ir nuoširdi akompanistės pareigose.

Kiek teko patirti, Danutė, padedama savo tėvelių p. p. Sčepavičių, yra rimtai užsibrėžusi studijuoti Toronto Karališkoje konservatorijoje. Kadangi Danutė muzikos srityje yra ne tik gabi, bet ir talentinga, tad netenka abejoti, kad ji sulauks gražios ir garbingos ateities. Pnia Sčepavičienė susilauks savo pianistės, o mes lietuvių malonaus pasigėrėjimo nauja muzikos meno jėga.

Tad nepailsk, Danute, pusiau-kelyje, bet garbingai siek užsibrėžto tikslo, o ateitis tikrai bus graži!

—O. I.

LINKSMŲ VELYKŲ

linkime draugams ir kostumeriams

K. ANDREJONAS

Populiarė vyrų aprėdų krautuvė ir čėverykai

1735 S. HALSTED ST.

CAnal 6-2936

Linksmų Velykų Linkime Draugams ir Kostumeriams

URBA GELININKAS

GELES MYLIMIEMS, VESTUVĖMS, BANKIETAMS
LAIDOTUVĖMS, PAPUOSIMAMS

4180 ARCHER AVENUE

Phone LAfayette 3-5800 arba 5870

LINKSMŲ VELYKŲ ŠVENČIŲ

Linkime Visiems Mūsų Kostumeriams ir Draugams!

Paulina Russian — Turkish Baths
ELEKTROS TRITMENTAI

Ultra Violet Sunshine and Infra Red Light Radiations
Swedish Massage

CH. LAURINAVIČIUS IR SŪNUS Sav.

1657 West 45th Street

Tel. VIrginia 7-9493

Linksmų Pavasario Švenčių — Velykų

visiems draugams ir kostumeriams linki

Vincenos Petrušionienės Tavern

Degtinė, vynas, alus ir malonus patarnavimas visiems

902 West 38th Place

Linksmų Pavasario Švenčių — Velykų

visiems draugams ir kostumeriams linki

WESTWOOD LIQUOR STORE

Mr. ir Mrs. Šimkūnai, savininkai

Degtinė, vynas, alus ir malonus patarnavimas visiems

2441 WEST 69th STREET

Tel. PROspect 6-5951

Linksmų Velykų

visiems mūsų draugams

ir kostumeriams

INTERNATIONAL LIQUOR CO.

1590 Kingsbury St.
MOhawk 4-2424

IS PIETU AMERIKOS

VASARIO 16 SAO PAULYJE, BRAZILIJOJE

Nors apie saopauliškius daug ir negeročių laikraščiai prirašo, bet tikrumoje, tai, kur reikalinga yra, jie nebloggeria už kitus savo pareigą moka atlikti. Turi savo mokyklas, bažnyčias, uoliai prisideda prie Lietuvos vadavimo darbo, rengia vakarus, iškylas, minėjimus ir t. t. Žodžių sakant, dirba kas kiekvienam lietuviui pridera. Pavyzdžiui, kad ir Vasario 16 dienos, tai yra Lietuvos Nepriklausomybės šventės proga Lietuvos Konsulatas Sao Paulyje jau iš pat ryto pasipuošė Lietuvos trispalve, kas itin šiandien kiekvienai lietuviškai širdžiai daugiau negu džiugu, ir už tai turime būti dėkingi konsului A. Polišaiciui, nes tik jo pastangų dėka ši mūsų tautos relikvija — simbolis laisvai plėvėsuoja atogrąžų krašte — Brazilijoje.

Be to, konsulas A. Polišaitis

su ponia konsulo patalpose su-ruošė vietos valdžiai, spaudai, konsulų korpusui, lietuvių kolonijai ir lietuvių draugams primimą, į kurį atsilankė ir perdavė sveikinimus: Sao Paulo gubernatorius, miesto prefeito, Sao Paulo universiteto rektoriaus, Sao Paulo karo jėgų vado, Sao Paulo valdžios sekretoriato, Teismo tribunolo, įgulos viršininko atstovai, Dekanas Konsulų Korpuso — Italijos Generalinis Konsulas Dr. Giulio Mombelli ir visa eilė svetimų valstybių konsulų. Be to, dalyvavo ir nemažas būrys mūsų tautiečių kaip tai: klebonas kun. P. Ragaižinskas, Inž. Z. Bačelis, inž. M. Ivanauskas, industrialai: Juozas Čiuvinškas, Juozas Vasiliauskas, Josė Matelionis, Jonas Zapereckas, Mario Dantas, Jonas Balkevičius; dainininkai: Kazys Ambrozevičius, Vaclovas

Queen of Glamour

AVA GARDNER, who was welcomed to M-G-M's stellar ranks when she played opposite Robert Taylor in "The Bribe," is now in constant demand and will join Gregory Peck for her next role in "The Great Sinner."

Laurinaitis, inž. A. Cimblėris, docentas Henrikas Valavičius, muzikas A. Golskis, industrialas Stasys Vancevičius, M. Šilėnė, M. Katafayienė, M. Čiuvinkienė, A. Bačelienė, B. Stankevičius, A. Ambrozevičienė, spaustuvininkas A. Bumbulis su ponia, redaktorius A. Gintautas, J. Janušis, ats. kar. St. Jurevičius, vaistininkė A. Žukienė, mokytojas Bakšys, rašytoja Karolė Pažeraite, Jonas Širvydas ir kiti. Be visų išvardintų, tarpe priėmimo dalyvių negalime dar nepaminti: Baltijos Valstybių Bičiulių Draugijos Garbės pirmininko Dr. Synesio Rangel Pestano, žurnalisto Miciukevičiaus, prekybininko Arnoldo Felmano, žurnalisto Dr. Bueno de Azevedo Filho ir N. Ozolinš.

Priėmimas praėjo įspūdingai ir nuosirdžioje nuotaukoje.

Kas aukščiau pasakytą, tai buvo Lietuvos Konsulate, bet, be to, Sao Paulo Lietuvių Organizacijų pirmininkų dėka, vadovaujant konsului A. Polišaiciui, dar buvo suruoštas minėjimas Sao Paulo Konservatorijos salėje. Tik tai įvyko ne vasario 16, nes tai buvo darbo diena, bet vasario 18 d. 15 val.

Nustatytą valandą Konservatorijos salė buvo pilnutėlė žmonių. Minėjimą atidarė inž. Z. Bačelis, pakviesdamas jam pirmininkauti ir garbės prezidiumą sudaryti p. konsulą A. Polišaitį. Pastarasis, užėmęs jam skirtą vietą, į garbės prezidiumą pakvietė: Estijos Konsulato sekretorę ir jų kolonijos atstovę p-lę Saukas, Latvių Konsulato Atstovą p. N. Ozolinš, kleboną kun. P. Ragaižinską — Bendruomenės pirmininką, p. Mario Dantą — Sąjungos pirmininką, p. K. Ambrozevičių — Menininkų Klubą pirmininką ir "Vyčių" Sąjungos pirmininką p. Grabauską. Sudarius garbės prezidiumą, buvo sugiedotas Brazilijos himnas, o po to ėjo sveikinimai ir kalbos. Pirmas kalbėjo konsulas A. Polišaitis. Pasveikinęs susirinkusius ir paprašęs atstojimui pagerbti žuvusius kovoję už Lietuvos laisvę, p. Konsulas tęsė: Prieš 33 metus, tai yra 1918 metais vasario 16 d. Lietuvių Tautos Taryba, susirinkusi Vilniuje, paskelbė atstatanti Lietuvos Nepriklausomybę.

Atsteigusi savo Nepriklausomybę, Lietuva gyveno savarankiškai.

Floridos saulėje dienas galima leisti be darbo, bet nuobodų be NAUJIENŲ. Patyrę vasaruotojai, išvažiuodami į pietus, liepia ten siuntinėti ir NAUJIENAS.

kinti tas jėgas, kurios ruošia civilizacijai moralinę, politinę ir techninę katastrofą. Kai tai įvyks, tuomet bus galima nustatyti tikrąją taiką. Šioje taikoje ir Lietuva atgaus savo Nepriklausomybę. Bet tam visam atsiekti reikia, kad laisvajame pasaulyje gyvenantieji lietuviai visi dirbtų savo tėvynės labui, nes šiandien daugiau, negu kada nors yra reikalinga mūsų pagalba Lietuvai. O tą pareigą, gyvenant šioje laisvoje šalyje — Brazilijoje, mes, net būdami jos lojalūs gyventojai, pilnai galime atlikti.

Baigdamas savo prakaibą, Konsulas kvietė visus lietuvių pamišti esamas nesantaikas ir stoti visiems į bendrą Lietuvos vadavimo darbą bei pareikšti, kad: lai gyvuoją priklaudusi lietuvių išeivius laisvoji Brazilija ir Nepriklausoma Lietuva!

Baigus p. Konsului kalbėti, perdavė savo ir savo kolonijų sveikinimus estų ir latvių atstovai.

Po to dar kalbėjo Lietuvių Sąjungos Brazilijoje pirmininkas p. Mario Dantas, laikraščio "Mūsų Lietuvos" ats. redaktorius Dr. Josė Ferreira Carrato ir p. Jonas Antanaitis. Jei pp. M. Danto ir Dr. Josė Ferreira Carrato kalbos buvo žavingos ir atitiko Vasario 16 dienas, tai p. Jono Antanaičio, "padaryta apžvalga" nieko nesužavėjo ir jokio efekto nepadarė.

Po oficialiosios dalies prasidėjo meniškoji. Meniškoje dalyje dalyvavo: muzikas Al. Ambrozaitis, O. Žibienė, J. Joteikaitė, K. Ambrozevičius, V. Laurinaitis ir Lietuvių R. K. Bendruomenės choras, vadovaujamas p. Al. Ambrozaičio. Akompanavo p. F. Girdauskas ir p-lė Rita Spruogis.

Kai dėl meniškoios dalies, tai, jei ir buvo kai kurių trūkumų, tai tas viskas atleistina, nes bendrai viskas atlikta esa-

momis sąlygomis gerai.

Visa tai, kas čia pasakytą p. Alfonso Žibo pastangomis buvo nufilmuota ir kalbos bei dainos užfiksuotos. Be to, to paties p. Alfonso Žibo rūpesčiu Sao Paulo Televizijos Stoties vasario 20 d. buvo pademonstruota. Todėl tą dieną ne vienas mūsų tautietis skubėjo prie televizijos aparatų, kad save atpažinti.

Be to, žurnalistas Dr. Bueno de Azevedo Filho vasario 20 d. tarė žodį apie Vasario 16 d. reikšmę per Sao Paulo radijo stotį "Cultura".

Bendrai Vasario 16 Sao Paulyje buvo gražiai paminėta ir visi liko patenkinti.

—Vytautas

Linksmų Pavasario Švenčių — Velykų Visiems draugams ir kostumeriams linki

CHERRY MEAT PACKERS, Inc.
4750 So. California Ave. Yards 7-1200

LINKSMŲ VELYKŲ

Linkime Visiems Mūsų Draugams ir Kostumeriams

ROOSEVELT FURNITURE COMPANY

2310 Roosevelt Road SEeley 3-4711

LINKSMŲ PAVASARIO ŠVENČIŲ

— VELYKŲ

Visiems draugams ir kostumeriams linki

J. PETRAITIS

TAVERN & LIQUOR STORE

JOE IR ONA PETRAIČIAI, Sav.

Didžiausias pasirinkimas visokios rūšies degtinės, vyno ir alaus. Viskas parduodama pigiausiomis kainomis.

658 W. 35th St.

Tel. Yards 7-6175

Visiems mūsų geriems draugams lietuviams linkime LINKSMIAUSIŲ VELYKŲ

DEMOCRATIC PARTY of COOK COUNTY

JOSEPH L. GILL — Chairman

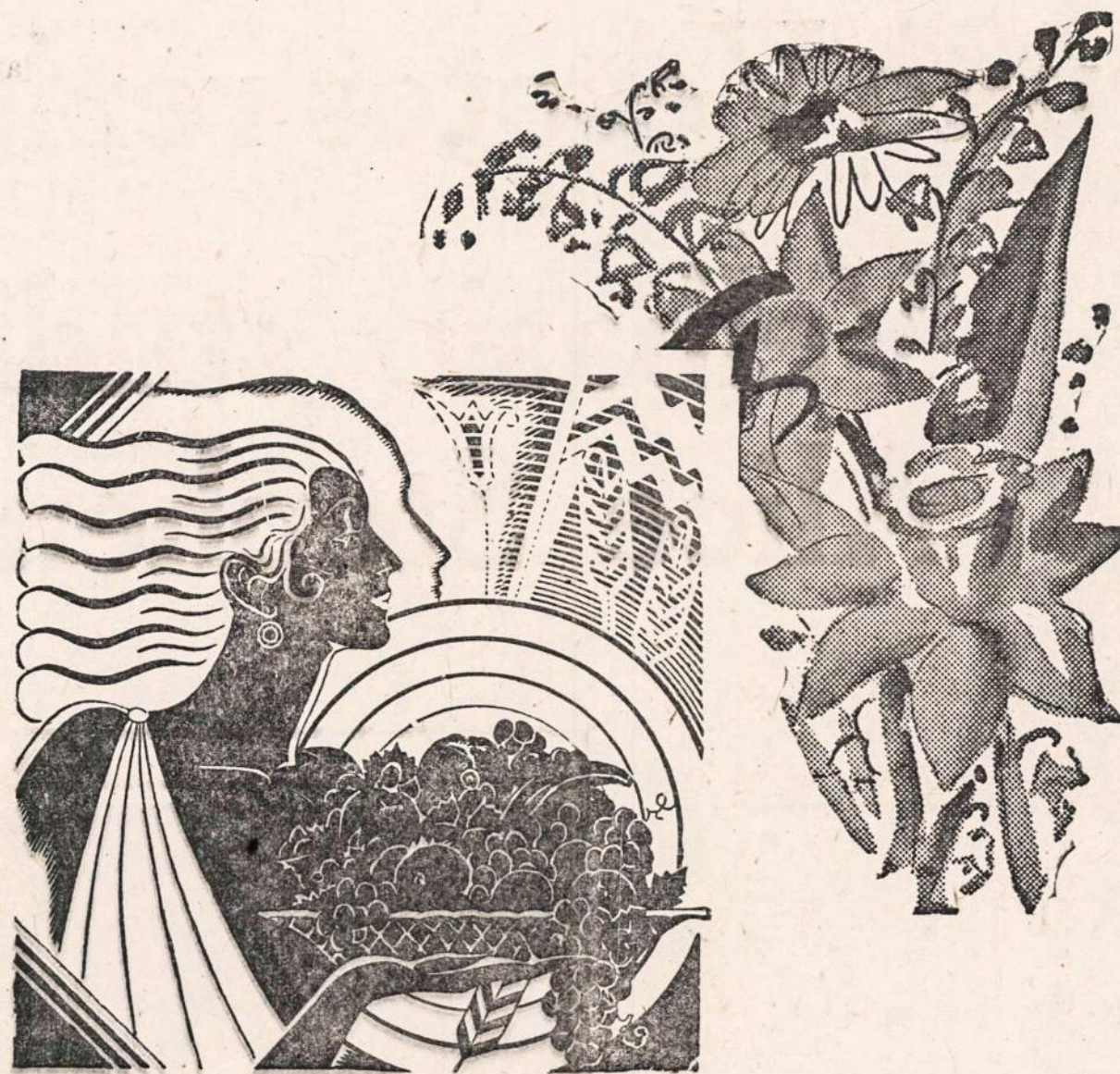
MARTIN H. KENNELLY — Mayor

ADLAI E. STEVENSON — Governor

J. M. AVERY—Nat'l. Committeeman

PAUL H. DOUGLAS — U. S. Senator

LINKSMŲ PAVASARIO ŠVENČIŲ — VELYKŲ
LINKIME DRAUGAMS IR VISIEMS LIETUVIAMS

O'Malley & McKay, Inc.

GENERAL INSURANCE AGENTS

Reikalaukit savo atstovo arba brokerio apdrausti savo namą, rakandus arba kitokias brangenybes mūsų įstajoje. Mes esame Pirmos Rūšies nariai The Chicago Board of Underwriters.

222 West Adams Street

Telephone CENTral 6-5208

Room 1043

1951 metais balandžio 8-tą dieną
Sokolų Svetainėje įvyks

2337 SOUTH KEDZIE AVENUE

NAUJIENU VAKARAS

Art. Stasys Pilka vaidina misterijoje "Kalbanti širdis"

SIMAS VELBASIS,
baletų studijos direktorius.

VIDA TAMOSIŪNAITĖ,
baletų šokėja

Alice Stephens vadovauja mergaičių chorui

Bruno Vešotos režisuota Edgar Poe misterija
STASIUI PILKAI DALYVAUJANT

Velbasio studijos vaikų baletas
Alice Stephens dainininkės

Simo Velbasio baletų šokėjos

Koncerto dalyvės iš kairės į dešinę: D. Valančiūtė, V. Karosaitė, D. Estkaitė, M. Brenčiūtė, N. Lipčiūtė, V. Tamosiūnaitė, D. Paulavičiūtė, N. Šapalaitė, A. Dovidaitytė, L. Česnaitė ir N. Baleškaitė.

ALFAS BRINKA
misterijoj "Kalbanti širdis"

LIUDA ČESNAITĖ
Simo Velbasio studijos šokėja